

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

Број: 1131/2-71-05/2024

Датум: 28.03.2024. године

БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА
ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ
ЗА 2023. ГОДИНУ

Намерно остављена празна страница.

САДРЖАЈ

Страна

1	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ	6
1.1	ПРАВНИ СТАТУС	6
1.2	ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА	6
1.3	УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ	6
1.4	ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ	8
1.5	ОРГАНИ ИНСТИТУТА.....	8
1.6	СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА	9
1.7	ФИНАНСИРАЊЕ	9
2	АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ	9
2.1	АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената.....	9
2.2	АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената.....	15
2.3	АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину.....	15
2.4	АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01).....	16
2.5	АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима.....	16
2.5.1	Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима	16
2.5.2	База библиографских података о српским стандардима.....	16
2.6	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина.....	17
2.7	АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки.....	17
2.8	АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација.....	17
2.8.1	Услужно превођење стандарда и превођење за интерне потребе.....	17
2.8.2	Пројекат превођења европских хармонизованих стандарда на српски језик.....	18
2.9	АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА	21
2.10	АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације.....	23
2.11	АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију.....	25
2.12	АКТИВНОСТ: Институт као информациони центар за стандарде, у складу са захтевима докумената СТО, ЕУ и споразума СЕФТА	27
2.13	АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2022. годину.....	27
2.14	АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга.....	29

2.15	АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда	30
2.16	АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института.....	32
2.17	АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института.....	32
2.18	АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института.....	33
2.19	АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената	33
2.20	АКТИВНОСТ: Обуке стручњака за учешће у националној и/или међународној и европској стандардизацији	34
2.21	АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената.....	34
2.22	АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента.....	35
2.23	АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама	35
2.24	АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације	35
3	СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА	37
4	РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ	38
5	ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ.....	38
5.1	АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора	38
5.2	АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма финансијске подршке привредницима – Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа”	38
5.3	АКТИВНОСТ: Организација Генералне скупштине европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC.....	39
5.4	АКТИВНОСТ: Кадровске промене	39
6	РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ПРИХОДИ	40
7	ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ	47
8	ЗАКЉУЧАК.....	48

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 46/15), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 29/2017). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, пружање стручне помоћи за примену односно испуњавање захтева српских стандарда, послове сертификације производа, система менаџмента и особа, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Овај извештај изложен је у осам одељака. У складу са чланом 29. став 1. тачка 5) Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 54. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада Института усваја Управни одбор. Овај извештај је разматран и усвојен на 192. седници Управног одбора, која је одржана дописним путем (преписком), у периоду од 26.03.2024. године до 28.03.2024. године.

Према члану 67. тачка 14) Статута Института, директор Института дужан је да извештај о реализацији Програма рада који је усвојио Управни одбор достави надлежном министарству. Овај извештај достављен је Министарству привреде 29. марта 2024. године.

1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09 и 46/15), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 93/15 и 27/16) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 29/2017), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр. 5-1208-00.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 29/2017), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 17. марта 2017. године („Службени гласник РС”, број 26/2017).

1.2 ЧЛАНСТВО У МЕЂУНАРОДНИМ И ЕВРОПСКИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN), у којем је има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC), у којем има статус пуноправног члана од 1. јануара 2017. године.
- Међународном IEC систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

Институт је 21. јуна 2011. године потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за телекомуникационе стандарде (ETSI) и, у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију, у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Институт учествује у раду Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

1.3 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА И КАДРОВИ

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту. Важећи Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту (Пречишћен текст) број 1408/7-51-02/2023 донет је 01. новембра 2023. године.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

- Сектору за опште области стандардизације,
- Сектору за електротехничку стандардизацију,
- Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност и
- Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг,

и у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора.

Ван састава сектора образује се: организациона јединица Сертификационо тело, која има исти статус и третман као одељење и један самостални извршилац ван сектора, саветник за техничко-методолошка питања стандардизације

Програмом рада Института за стандардизацију Србије за 2023. годину предвиђена су средства за плате и социјалне доприносе на терет послодавца за 61 извршиоца, и то за: 49 са високом школском спремом (ВСС), укључујући два са докторатом и два са магистратуром, пет са вишом школском спремом (ВИШС) и седам са средњом стручном спремом. Последњом важећом Одлуком о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС“, бр. 61/2017, 82/2017, 92/2017, 111/2017, 14/2018, 45/2018, 78/2018, 89/2018, 102/2018, 30/2019, 42/2019) Институту за стандардизацију Србије утврђен је број запослених на неодређено време за 2023. годину на 61.

Табела 1.1 – Профили запослених са високом стручном спремом
(стање 31. децембар 2021. године)

Факултет	Број запослених	Факултет	Број запослених
Машински	2	Правни	2
Електротехнички	5	Економски	5
Пољопривредни	1	Факултет за медије и комуникације	1
Технолошко-металуршки	1	Факултет за пословне студије	1
Хемијски	1	Факултет уметности	1
Ветеринарски	1	Факултет политичких наука	1
Стоматолошки	1	Факултет за примењени менаџмент	1
Филолошки	1	Агрономски	1
Грађевински	1	Учитељски	1
УКУПНО:			47

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је 51 радно место, на која се распоређује укупно 61 запослени. Дана 31. децембра 2023. године у Институту је било 58 запослених на неодређено време и двоје запослених на одређено време, због повећаног обима посла и због замене привремено одсутне запослене. На одређено време током 2023. године ангажовано је укупно два извршиоца од којих је један извршилац ангажован у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност због повећаног обима посла и један извршилац у Сектору за опште области стандардизације, на замену до повратка запослене са неплаћеног одсуства.

1.4 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови. Учлањење у Институт је добровољно, а чланство се не може преносити или преузимати.

На дан 31. децембра 2023. године Институт је имао 77 редовних чланова и три представника оснивача.

1.5 ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Органи Института су: скупштина, управни одбор, надзорни одбор и директор.

Скупштина је највиши орган Института. Скупштину чине оснивач и чланови Института. Сваки члан Института који је правно лице има по једног представника у Скупштини, а оснивач најмање три представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине.

У складу са Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института, Скупштина Института је у 2023. години одржала две редовне седнице.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара оснивачу. Управни одбор има председника и четири члана. Управни одбор је у 2023. години одржао 15 седница. Управни одбор је именован решењем оснивача (Владе) од 05. априла 2018. године (24 Број: 119-30-01/2018).

Директор Института, у складу са чланом 67. став 1.) Статута, обавестио је Министарство привреде о избору представника запослених ради именовања за члана Управног одбора и два члана представника Скупштине Института. Институт је спровео поступак за избор кандидата из редова запослених који се предлаже оснивачу за члана Управног одбора. Скупштина Института је на својој седници, одржаној дана 21. октобра 2021. године, предложила два кандидата.

Дописом број 113/10-51-11/2022 од 03.02.2022. године Институт се обратио Министарству привреде да је потребно покренути поступак за именовање новог састава управног одбора. Имајући у виду да је у време истицања мандата Влада била у техничком мандату, нови сазив Управног одбора није именован а стари обавља дужност по основу члана 56. став 1 Одлука о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије: („Сл. гласник РС“, бр. 93/2015, 27/2016): Постојећи органи Института настављају да обављају послове из свог делокруга до истека мандата за који су именовани, односно до њиховог разрешења и до именовања нових, у складу са законом и овом одлуком.

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт као правно лице, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. Директор Института именован је решењем Владе, 24 бр. 119-11926/2018 од 27.12.2018. године, објављено у Сл. гласнику РС бр. 104/2018 од 28. децембра 2018. године. По истеку петогодишњег мандата обављања јавне функције на месту директора Института за стандардизацију Србије, оснивач Института је на седници одржаној 25.01.2024. године донела Решење о престанку дужности директора Института за стандардизацију Србије 24 Број 119-69/2024 од 25.01.2024. године и запослену именovala за вршиоца дужности директора Института Решењем о именовању вршиоца дужности директора Института, 24 Број 119-70/2024 од 25.01.2024. године (Сл. Гласник РС, број 6/24).

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара оснивачу. Надзорни одбор именован је решењем Владе Републике Србије 24 број 119-1178/2022 од 10. фебруара 2022. године („Службени гласник РС“, бр. 18/22). У 2023. години одржане су четири седнице Надзорног одбора.

1.6 СТРУЧНА ТЕЛА ИНСТИТУТА

Институт је, као стручна тела, образовао Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација. У 2023. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је укупно четири редовне седнице од којих су три одржане „лицем у лице” и то 28. фебруара, 18. маја и 28. септембра 2023. године док је једна седница одржана дописним путем у периоду од 11-18. децембра 2023. године.

Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација у 2023. години одржао је укупно три редовне седнице које су одржане „лицем у лице“ и то: 24. фебруара, 7. јуна, и 4. октобра, као и једну ванредну седницу која је одржана дописним путем у периоду од 21. до 27. априла 2023. године.

Према стању регистра комисија за стандарде и сродне документе, у 2023. години у Институту је било укупно 165 комисија, од којих је 120 комисија (као и 11 поткомисија за стандарде) у општим областима стандардизације, а 45 у областима електротехнике, телекомуникација и информационих технологија. У 2023. години одржана су укупно 297 састанка.

1.7 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- 1) из прихода које оствари наплатом чланарина;
- 2) продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- 3) из прихода које оствари продајом услуга;
- 4) из буџета Републике Србије;
- 5) из других извора, у складу са законом.

Потребна средства за рад утврђују се Програмом рада Института, чији је саставни део и финансијски план. Влада је дала сагласност на Програм рада за 2023. годину Решењем, 05 Број: 021-828/2023 од 02.02.2023. године („Службени гласник РС” 8/2023) и сагласност на Програм о изменама и допунама Програма рада за 2023. годину 05 Број: 021-4611/2023 од 01.06.2023. године („Службени гласник РС” 45/2023), чији је саставни део финансијски план и Програм о изменама и допунама Програма рада за 2023. годину 05 Број: 021-11243/2023 од 20.11.2023. године („Службени гласник РС” 103/2023), чији је саставни део финансијски план.

2 АКТИВНОСТИ ИНСТИТУТА ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ

2.1 АКТИВНОСТ: Доношење, преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2023. године Институт је објавио укупно 44.378 српских стандарда и сродних докумената од којих 3.624 стандарда на српском језику. У истом том периоду, Институт је објавио 40.102 српска стандарда и сродна документа којима су преузети одговарајући европски стандарди (EN), односно европски сродни документи, и то: 27.674 публикација које је објавио CEN у општим областима стандардизације, 11.195 публикација које је објавио CENELEC у електротехничким областима и 1.236 публикација које је објавио ETSI у области телекомуникација.

Према последњем тромесечном извештају Менаџмент-центра CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, који се односи на четврти квартал 2023. године, до 31. децембра 2023. године, Институт

је преузео и објавио као српске стандарде око 99 % европских стандарда – укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући њихове исправке (коригендуме) – за које је истекао последњи рок за објављивање на националном нивоу (dop).

У 2023. години предузете су све организационе и техничке активности, како би стручњаци из комисија за стандарде и сродне документе могли активно да учествују у развоју европских стандарда, давају примедби/коментара на текстове радних докумената и исказивању националног става, односно гласању на те документе. Преглед чланова комисија за стандарде који су учествовали у раду радних тела европских и међународних организација за стандардизацију дат је у [тачки 2.12](#).

Током 2023. године Институт је наставио да посвећује посебну пажњу активностима комисија за стандарде и члановима комисија, односно националним стручњацима за поједине области. Тако је у општим областима стандардизације у 2023. години разрешено 50, а примљено 65 нових експерата. У области електротехничке стандардизације у 2023. години разрешено је 26, а примљено 45 нових експерата.. Као главни узрок разрешења је констатован одлазак стручњака у пензију, а у мањем броју случајева промена организације.

Комисије за стандарде и сродне документе су се придржавале рокова и фаза у паралелној изради и гласању на радне документе европских стандарда у техничким комитетима, које те комисије прате, и то у фази успостављања пројеката европских стандарда, фази јавне расправе (40.20 – Public enquire) и фази завршног гласања (50.20 – Formal vote). Потребно је нагласити да су српски експерти у значајној мери достављали коментаре/примедбе на текстове радних докумената CEN-а као и ISO-а, које су у највећој мери и прихваћене, што је једна од значајних предности пуноправног чланства Института у европским организацијама за стандардизацију.

Радна документа европских и међународних стандарда, гласачки листови за гласање на та документа, као и радни материјал за седнице комисија за стандарде су били доступни само за чланове комисија преко заштићеног подручја на интернет-страници Института.

У 2023. години, седнице комисија за стандарде су се одржавале „лицем у лице”, дописним путем, коришћењем сервиса за онлајн седнице (ZOOM апликација) као и хибридном путем. Осим тога, Институт је преко своје интернет-странице омогућио свим заинтересованим странама бесплатно читање нацрта стандарда у фази јавне расправе и давање коментара и примедби на та документа у тој фази. Именовани представници Института, секретари стручних савета, учествовали су у раду техничких одбора CEN-а и CENELEC-а и на тај начин су обезбеђивали и координисали управљање стандардизацијским активностима на националном и европском нивоу.

У 2023. години Институт је објавио 1.990 српских стандарда и сродних докумената, а истовремено је повукао 1.512 српских стандарда и сродних докумената. Од 1.990 објављених стандарда и сродних докумената, 171 је објављено на српском, а 1.819 на енглеском језику.

Од 171 објављеног стандарда и сродног документа на српском језику, 168 стандарда и сродних докумената су донета преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом превођења, док су три стандарда донета као изворна српска стандарда.

Од 1.819 објављена стандарда и сродна документа на енглеском језику, 133 стандарда и сродних докумената је настало преузимањем одговарајућих европских и међународних стандарда односно сродних докумената методом прештампавања, а 1.686 методом проглашавања.

Осим тога, у 2023. години је израђено укупно 1.505 нацрта стандарда и 1.212 дефинитивних текстова нацрта стандарда.

У 2023. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 1.765 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2023. години, 148 комисија за стандарде одржало је укупно 297 састанака.

Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2023. години дат је у табели 2.1, преглед броја планираних и реализованих стандарда и сродних докумената по областима стандардизације (организационим јединицама Института) и методама доношења је дат у табели 2.2 а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.3

Табела 2.1 – Упоредни преглед броја планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2023. години

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	191	175	877	1.330	1.068	1.505
Дефинитивни текст нацрта стандард	206	167	1.476	1.045	1.682	1.212
Стандард	205	171 ¹⁾	1.538	1.819	1.743	1.990

¹⁾ На укупан број треба додати и 3 исправке стандарда.

Табела 2.2 – Преглед броја планираних, реализованих и повучених стандарда и сродних докумената по областима стандардизације (организационим јединицама Института) и методама доношења

Ред. бр.	Области	Број планираних, реализованих и повучених стандарда и сродних докумената								
		На српском језику			На енглеском језику			УКУПНО		
		Планирано	Остварено	Повучено	Планирано	Остварено	Повучено	Планирано	Остварено	Повучено
А. СЕКТОР ЗА ОПШТЕ ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ										
1	Одељење за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај	70	65	31	605	469	346	675	534	377
2	Одељење за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде	102	90	101	397	514	337	499	604	438
	УКУПНО А:	172	155	132	1.002	983	683	1.174	1.138	815
Б. СЕКТОР ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКУ СТАНДАРДИЗАЦИЈУ										
4.	Одељење за електроенергетику и електронику	20	9	30	330	519	357	350	528	387
5.	Одељење за телекомуникације и информационе технологије	13	7	11	206	317	299	219	324	310
	УКУПНО Б:	33	16	41	536	836	656	569	852	697
	УКУПНО А+Б:	205	171	173	1.538	1.819	1.339	1.743	1.990	1.512

Табела 2.3 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2023. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Донесени српски стандарди и сродни документи			Повучени српски стандарди и сродни документи
		На српском	На енглеском	Укупно	
Јануар	442/29-51-02/2023 од 31. јануара 2023. год.	13	72	85	46
Фебруар	844/33-51-02/2023 од 28. фебруара 2023. год.	14	79	93	69
Март	1204/34-51-02/2023 од 31. марта 2023. год.	5	176	181	115
Април	1446/29-51-02/2023 од 28. априла 2023. год.	7	112	119	109
Мај	1706/41-51-02/2023 од 31. маја 2023. год.	8	169	177	127
Јун	1985/57-51-02/2023 од 30. јуна 2023. год.	18	227	245	133
Јул	2181/31-51-02/2023 од 31. јула 2023. год.	12	95	107	65
Август	2432/35-51-02/2023 од 31. августа 2023. год.	14	53	67	118
Септембар	2634/35-51-02/2023 од 29. септембра 2023. год.	13	85	98	80
Октобар	2906/47-51-02/2023 од 31. октобра 2023. год.	25	127	152	115
Новембар	3195/65-51-02/2023 од 30. новембра 2023. год.	20	175	195	145
Децембар	3300/2-51-02/2023 од 12. децембра 2023. год.	2	0	2	1
	3460/74-51-02/2023 од 29. децембра 2023. год.	20	449	469	389
УКУПНО:		171	1.819	1.990	1.512

На основу информација из табеле 2.1, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину за стандарде на енглеском језику остварен и пребачен за: нацрте + 52% и за објављене стандарде + 18%, док је број реализованих дефинитивних текстова нацрта мањи од планираног броја – 29%. Разлика у односу на планирани број српских стандарда на енглеском језику је због тога што у време израде плана део европских стандарда и сродних докумената није имао дефинисане датуме фаза у њиховом даљем развоју али се, према статусу који су имали у време израде Плана, очекивало да ће бити донети у 2023. години, па их је Институт, у складу са предвиђеним роковима, и преузео као српске стандарде.

Број реализованих стандарда на српском језику је за све три планске категорије мањи од планираног броја и то за: нацрте – 8,4 %, дефинитивне текстове нацрта – 19 %, и објављене стандарде – 16,6 %. Имајући у виду чињеницу да је Сектору за опште области стандардизације, у 2023. години, једна запослена била на неплаћеном одсуству, може се констатовати да су сви запослени у сектору у највећој мери испунили план доношења стандарда на српском и на енглеском језику, а у децембру 2023. године попуњено је и то једно радно место, што би требало да доведе до бољих резултата у доношењу српских стандарда на српском језику у 2024. години.

У Сектору за електротехничку стандардизацију у другој половини 2023. године настало је упражњено једно радно место, које није попуњено до краја године. Међутим, уочен је проблем у доношењу српских стандарда на српском језику иако је то најважнији, стратешки циљ Института па највећи број запослених није испунио план доношења српских стандарда на српском језику.

Такође, планирање доношења српских стандарда на енглеском језику се унапредило у виду ажурираног и паралелног повлачења пројеката из CEN/CENELEC базе стандарда при изради плана, за разлику од планирања из претходних година када је било потешкоћа у добијању података о тим пројектима приликом израде плана.

Институт је у претходним годинама улагао значајна средства у развој сопствених капацитета за преводњење у организационој јединици за међународну сарадњу, затим у софтвер за преводњење, учествовао је у пројекту европске комисије за преводњење а такође, у финансијском плану Института предвиђен је одређени средстава за набавку превода стандарда.

Имајући у виду све претходно изнето, у 2024. години ће руководиоци одељења са својим сарадницима идентификовати слабости у организационим јединицама и приступити решавању насталих проблема у сарадњи са руководиоцима сектора и указивати на потребу коришћења интерних и екстерних капацитета за прибављање превода стандарда на српски језик.

а) Стандардизација у општим областима стандардизације

У општим областима стандардизације, у 2023. години израђено је 1.055 нацрта и 813 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је укупно 1.139 стандарда/сродна документа, од којих 156 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 815 стандарда од којих 132 стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *металургије, машинства, грађевинарства и саобраћаја* израђено је 554 нацрта и 438 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је укупно 534 стандарда/сродних докумената, од којих 65 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 377 стандарда, од тога 31 стандард и 4 исправке стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *хемијских технологија, пољопривреде, шумарства, безбедности, животне средине и општих стандарда* израђен је 501 нацрт и 375 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је 592 стандарда/сродна документа, од којих 90 стандарда на српском језику. Такође, повучен је 101 стандард на српском језику доношењем нових издања стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2023. години, 101 комисија за стандарде у општим областима стандардизације је одржала укупно 230 састанака.

Од укупно 766 техничких радних тела ISO-а (268 техничких комитета и 498 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „P” члана (енгл. participant) у 68 тела, односно статус „O” члана (енгл. observer) у 405 тела ISO-а. Испуњавајући своје обавезе „P” члана, у 2023. години комисије за стандарде гласале су на 560 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/CD, ISO/DIS, ISO/FDIS, ISO/SR).

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У области електротехничке стандардизације, у 2023. години израђено је 450 нацрта и 399 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је укупно 852 стандарда/сродна документа, од којих 16 стандарда на српском језику. Такође, повучен је укупно 41 стандард на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У областима *телекомуникација и информационих технологија* у 2023. години израђено је 149 нацрта и 172 дефинитивна текста нацрта стандарда, а објављено је укупно 322 стандарда и сродна документа, од којих 7 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 11 стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

У области *електроенергетике и електронике* израђено је 301 нацрт и 227 дефинитивних текстова нацрта стандарда, а објављено је укупно 528 стандарда/сродних докумената, од којих 9 стандарда на српском језику. Такође, повучено је укупно 30 стандарда на српском језику доношењем нових издања стандарда.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената у 2023. години, 47 комисија за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржало је укупно 67 састанака.

Испуњавајући своје обавезе на међународном плану, у 2023. години гласано је на укупно 240 докумената, која су припремила 11 техничких комитета и поткомитета Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „Р” члана, тј. учесника (енгл. participant). Од укупно 216 техничких радних тела IEC-а (114 техничких комитета и 102 поткомитета), одговарајуће комисије за стандарде Института имају статус „Р” члана у 13 тела, односно статус „О” члана (енгл. observer), тј. посматрача у 133 тела.

Предлози достављени од заинтересованих страна

У вези предлога за израду српских стандарда, које су доставила министарства релевантна за спровођење техничких прописа, чије је доношење предвиђено у 2023. години, Институт је у 2023. години предузео следеће активности:

- донета су два нацрта стандарда на српском језику, на захтев Агенције за енергетику;
- објављен је један међународни стандард, донето седам нацрта изворних стандарда и преиспитано шест повучених изворних стандарда уз доношење одлуке о њиховој ревизији, на захтев Министарства енергетике и рударства;
- објављен је један европски стандард на српском језику и донета су два нацрта на српском језику, на захтев Агенције за лекове и медицинска средства;

Такође, у новембру 2022. године Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд доставила је молбу за преузимање немачких стандарда VDE-AR-N 4105 и VDE-AR-N 4110 пошто је дистрибутивном систему Републике Србије најпримерније техничко решење за прикључење производних објеката на дистрибутивни систем које је садржано у овим стандардима. Немачки комитет за електротехничку стандардизацију је дозволио објављивање ових стандарда као националних српских стандарда на српском језику, уз забрану објављивања на другим језицима.

Накнадно је Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд доставила молбу да се додатно преузме и немачки стандард VDE-AR-N 4100, за шта је такође добијен позитиван одговор Немачког комитета за електротехничку стандардизацију, под истим условима.

Електродистрибуција Србије д.о.о. Београд је уз помоћ GIZ-а у току 2023. године организовала преводње сва три документа са немачког на српски језик.

Иницијални преводи су почетком 2024. године достављени Институту за стандардизацију Србије. Они су унети у План рада и биће објављени као српски стандарди на српском језику у 2024. години.

Реализација плана доношења српских стандарда и сродних докумената Института у складу са чланом 3. Уредбе ЕУ 1025/2012 и релевантним критеријумом из CEN-CENELEC Guide 22:2021-12

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину предвиђен је рад на укупно 13 изворних српских стандарда у разним фазама израде, унетих на основу предлога појединих комисија за стандарде Института. У 2023. години Институт је објавио три изворна српска стандарда а израђено је седам нацрта изворних стандарда.

Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената

Да би се обезбедила релевантност и актуелност српских стандарда, комисије за стандарде и сродне документе у 2023. години у оквиру редовног преиспитивања стандарда повукле су укупно 1.512 стандарда, од којих 173 стандарда на српском језику. Преглед повучених стандарда на српском језику по одељењима и секторима за стандардизацију дат је у активности 2.1а) и б).

2.2 АКТИВНОСТ: Тумачење српских стандарда и сродних докумената

Тумачење српских стандарда и сродних докумената једна је од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа. У 2023. години, Институт је издао 2 тумачења у вези са српским стандардима, и то 2 тумачења и 21 мишљења у Сектору за опште области стандардизације и 3 мишљења у Сектору за електротехничку стандардизацију.

2.3 АКТИВНОСТ: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину

У мају 2023. године започете су активности на припреми предлога Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину. У вези са тим, Институт је позвао Министарство привреде, Сектор за квалитет и безбедност производа, које је надлежно за послове стандардизације да обавести остала министарства да доставе листе српских стандарда и сродних докумената које је потребно да Институт обухвати својим Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину, да би служили као подршка спровођењу техничких и других прописа у областима за које су надлежна поједина министарства. Своје предлоге Институту је доставило Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарство рударства и енергетике као и Агенција за енергетику.

Такође, Институт је у мају 2023. године на својој интернет-презентацији поставио позив за укључивање заинтересованих страна у израду плана доношења српских стандарда за 2024. годину, а такође је и путем електронске поште послао позив свим заинтересованим странама као што су привредна друштва, друге организације и заједнице, корисници услуга Института, групације и удружења Привредне коморе Србије, чланове Инжењерске коморе Србије, као и друга правна и физичка лица да и они искажу своје предлоге за доношење српских стандарда. Рок за достављање предлога био је 23. јун 2023. године. До тог рока Институту је достављено укупно 6 предлога привредних друштава и осталих заинтересованих страна.

Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину планирано је да се донесе 339 српских стандарда којима се преузимају хармонизовани европски стандарди, чијом применом се остварује претпостављена усаглашеност са основним захтевима европских директива. Поред тога, у току 2024. године преузимаће се сви новообјављени хармонизовани стандарди, и то у роковима које дефинишу европске организације за стандардизацију.

Пошто је Институт до 31. децембра 2023. године преузео 99 % свих важећих европских стандарда и то за CEN – 99,62 % свих европских и 99,51 % европских хармонизованих стандарда као и за CENELEC – 99,28 % свих европских и 98,23 % европских хармонизованих стандарда, Планом доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину, као и за сваку наредну годину после ње, биће предвиђено доношење око 1.500 српских стандарда који су идентични одговарајућим европским, јер је то просечан број стандарда које CEN и CENELEC укупно објаве у току једне године и који се морају преузети на националном нивоу у прописаним роковима. Рад свих комисија за стандарде у Институту синхронизован је са радом одговарајућих техничких радних тела (комитета и поткомитета) европских организација за стандардизацију, односно европски стандарди и сродни европски документи ће бити преузимани као одговарајући српски документи у роковима које одређују CEN и CENELEC.

У 2024. години и наредним годинама Институт ће настојати да обезбеди финансијска средства и ангажује сопствене ресурсе за превођење европских и/или међународних стандарда, посебно оних који су већ преузети као српски стандарди на енглеском језику, па их је потребно заменити издањима на српском језику и оних које намерава Институт да преузме на српском језику. Значајну подршку објављивању стандарда на српском језику представља софтвер за превођење Традос, који запослени Института користе за превођење нових издања стандарда претходно објављених на српском језику као и стандарда који се први пут доносе на српском језику.

Према члану 42. став 1. тачка 2) Статута Института, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената се објављује на интернет-страници Института, а након усвајања од стране Скупштине.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2024. годину утврђен је на 186. седници Управног одбора Института, која је одржана 17.10.2023. године а постављен је на интернет-страницу Института 18.10.2023. године.

2.4 АКТИВНОСТ: Израда годишњих извештаја за CEN-CENELEC (у складу са Уредбом ЕУ 1025/2012 и Guide 22:2018-01-01)

Као пуноправни члан европских организација за стандардизацију, Институт има обавезу да сваке године припреми и Менаџмент центру CEN-а и CENELEC-а у Бриселу, достави извештај у вези са стандардизацијским активностима које је предузимао у току претходне године, а које се односе посебно на сектор микро, малих и средњих предузећа, као и да тај извештај објави на својој интернет-страници.

У складу са обавезама, Институт је званично именовао особе које представљају Институт у радним групама CEN-а и CENELEC-а, које се баве питањима сарадње са сектором ММСП, као и питањима која се односе на извршавање обавеза националних тела за стандарде, које проистичу из Уредбе 1025/2012 и извештавају о томе.

Извештаји европским организацијама за стандардизацију достављени су 31. јануара 2024. године и садрже податке о односу Института са заинтересованим странама, броју и структури комисија за стандарде, заступљеност тзв. слабих заинтересованих страна (представника синдиката, удружења за заштиту животне средине итд.) у комисијама за стандарде, информатичкој инфраструктури као подршци за процес доношења стандарда. Саставни део тих извештаја је и извештај о активностима које је Институт предузимао у развијању сарадње са сектором ММСП. У извештају се, између осталог, наводе активности у области промоције стандардизације привредницима у регионалним привредним коморама, истраживање о утицају стандарда на организације у нашој земљи, промоција стандардизације и Института на сајмовима итд. Овај извештај објављен је на интернет-презентацији Института (https://iss.rs/sr_Cyrl/download/page-section/document/15482).

2.5 АКТИВНОСТ: Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима и библиографских података о српским стандардима

2.5.1 Одржавање и развој сервиса за претраживање српских стандарда и њихове везе са прописима

У току 2023. године настављено је са даљим развојем и редовним ажурирањем базе техничких прописа и њихове повезаности са српским стандардима. То је подразумевало стално ангажовање запослених у Одељењу за правне, финансијске и опште послове на праћењу прописа који се позивају на стандарде, као и на вршењу измена статуса техничких прописа који су повезани са српским стандардима, односно уклањање прописа стављених ван снаге, уношење података о прописима који су замењени новим и повезивање стандарда са прописима који се први пут уносе у базу. У бази се тренутно налази 1297 закона, правилника и уредби у којима се позива на српске стандарде.

2.5.2 База библиографских података о српским стандардима

База библиографских података о српским стандардима саставни је део система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима који обухвата и базу података о европским и међународним стандардима, базу података о комисијама за стандарде и члановима комисија за стандарде, базу података о купцима стандарда, базу података о вези српских стандарда и техничких прописа који се на њих позивају, термилолошку базу, радна документа европских и међународних организација за стандардизацију, као и текстове објављених европских, међународних и српских стандарда.

У току 2023. године редовно је вршен унос и контрола података о објављеним стандардима, нацртима и дефинитивним текстовима нацрта стандарда и сродних докумената, унос података о продаји стандарда (предрачуни, рачуни, подаци о купцима), унос података о комисијама за стандарде и њиховим члановима, израда извештаја о праћењу реализације плана доношења стандарда, као и о продаји стандарда.

2.6 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2023. године настављено је са уносом термина из преузетих европских и међународних стандарда објављених на српском језику, који су или терминолошки стандарди или се у њима утврђују термини за одређену област (укупно 103).

База стандардизованих термина Института настала је радом запослених у Институту, као и чланова комисија за стандарде. Користи се приликом преузимања европских и међународних стандарда методом превођења на српски језик, а од 2016. године је јавно доступна ширем кругу корисника преко интернет-презентације Института.

Терминолошка база је у 2023. години обогачена за 2.187 термина и садржи 32.223 термина са пратећим дефиницијама на српском језику, као и дефиницијама на енглеском језику.

2.7 АКТИВНОСТ: Одржавање базе електронских верзија српских стандарда и референтних збирки

Систем за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима садржи комплетне текстове објављених српских стандарда у PDF формату који су намењени продаји. Рестриктивним одређивањем улога и одговорности, односно права приступа тим документима, као и редовном израдом резервних копија комплетног система, обезбеђена је сигурност система и заштита од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN).

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт је наставио са одржавањем архивске збирке важећих и неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима.

У 2023. години база је редовно ажурирана подацима о новооснованим или обједињеним односно расформираним комисијама за стандарде. Тако су у базу унети подаци за 20 комисија за стандарде и ажурирани/додати подаци о 255 чланова комисија за стандарде. У исто време, постојећи подаци о комисијама систематично су проверавани и исправљани, по потреби.

2.8 АКТИВНОСТ: Превођење стандарда и других публикација

2.8.1 Услужно превођење стандарда и превођење за интерне потребе

У 2023. години активности превођења биле су усмерене пре свега на испуњавање захтева корисника и њихове потребе за стандардима на српском језику. Тако је у Сектору за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност завршено превођење следећих докумената:

- SRPS ISO 771:2021, *Уљане сачме и погаче – Одређивање садржаја влаге и испарљивих материја* (8 страна),
- SRPS EN 17023:2018, *Примене на железници – Одржавање железничких возила – Израда и измена плана одржавања* (39 страна),

- ISO 14065:2020, *Општи принципи и захтеви за тела за валидацију и верификацију информација о животној средини* (42 стране),
- ISO 15189:2022, *Медицинске лабораторије – Захтеви за квалитет и компетентност*
- ISO 23662:2021, *Дефиниције и технички критеријуми за храну и састојке хране погодне за вегетаријанце или вегане, као и за обележавање и тврдње* (13 страна)
- EN 1996-1-1:2022, *Еврокод 6 – Пројектовање зиданих конструкција – Део 1-1: Општа правила за армиране и неармиране зидане конструкције* (135 страна)
- ISO 4269, *Нафта и течни нафтни производи – Калибрација резервоара мерењем течности – Додатна метода са мерачима запремине* (32 стране)
- EN 14344:2022 *Производи за бебе и малу децу – Дечја седишта за бицикле – Захтеви за безбедност и методе* (85 страна)
- ISO 4512 *Нафта и нафтни производи – Опрема за мерење нивоа течности у резервоарима за складиштење – Ручне методе* (34 стране)
- HD 60364-5-53:2022 *Електричне инсталације ниског напона – Део 5-53: Избор и постављање електричне опреме – Расклопне апаратуре* (94 стране)
- ISO 1461:2022 *Превлаке цинка нанесене топлим поступком на производе од гвожђа и челика – Захтеви и методе испитивања* (24 стране)
- ISO 7101, *Менаџмент здравственом организацијом – Системи менаџмента за квалитет у здравственим организацијама – Захтеви* (54 стране)
- IWA 34:2021 *Женско предузетништво – Кључне дефиниције и општи критеријуми* (25 страна)
- ISO 14020:2022 *Изјаве у вези са животном средином и програми за производе – Принципи и општи захтеви* (34 стране)

Од наведених стандарда, у 2023. години као српски стандарди објављени су: SRPS ISO 771, SRPS EN 17023, SRPS ISO 14065, SRPS ISO 15189 и SRPS ISO 23662. Остали стандарди се налазе у поступку објављивања.

Такође, преведене су следеће публикације:

- UNECE публикација „Guidelines for the development of gender-responsive standards” (35 страна) и
- UNECE публикација „Why gender-responsive standards are better for everyone” (25 страна)
- ISO публикација *Gender Responsive Standards* (15 страна).

Четири запослене из Одељења за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи присуствовале су једнодневной обуци за коришћење програма за преводјење Традос који је одржала представница дистрибутера Традоса у Републици Србији у оквиру пројекта са Немачком организацијом за међународну сарадњу (GIZ).

2.8.2 Пројекат преводјења европских хармонизованих стандарда на српски језик

На основу Оквирног споразума о партнерству (FPA – Framework Partnership Agreement) између европских организација за стандардизацију CEN/CENELEC и Европске комисије са једне стране и Института за стандардизацију Србије са друге стране, о приступању пројекту преводјења европских хармонизованих стандарда на српски језик према посебним уговорима SA/CEN/2021-02 и SA/CLC/2021-02, као и на основу Амандмана 1 за CEN уговор и Амандмана 1 за CENELEC уговор којима је продужено трајање оба уговора до 31.12.2023. године, настављене су активности у оквиру пројекта за преводјење европских хармонизованих

стандарда у периоду од 1. јануара 2023. године до 31. децембра 2023. године које су се односиле на графичко и језичко уређивање превода усвојених од стране релевантних комисија за стандарде и њихово објављивање.

У Сектору за опште области стандардизације у 2023. години објављено је укупно 10 европских хармонизованих стандарда. Преглед ознака и назива европских хармонизованих стандарда, области стандардизације којој припадају ти стандарди као и број преводилачких страна, дат је у Табели 2.4.

Табела 2.4 – Преглед европских хармонизованих стандарда који су објављени у 2023. години

Редни број	Област стандардизације	Ознака стандарда	Назив стандарда	Број превод. страна
1	Снабдевање водом и инжењерство отпадних вода	SRPS EN 588-2:2008	<i>Цеви од цемента ојачане влакнима за каналске цеви – Део 2: Ревизиони силази и контролне коморе</i>	26
		SRPS EN 1825-1:2011	<i>Сепаратори масти – Део 1: Принципи пројектовања, перформансе и испитивање, означавање и контрола квалитета</i>	48
2	Опрема пута	SRPS EN 12899-4:2008	<i>Опрема за путеве – Фиксни, вертикални путни саобраћајни знакови – Део 4: Фабричка контрола производње</i>	14
		SRPS EN 12899-5:2008	<i>Опрема за путеве – Фиксни, вертикални путни саобраћајни знакови – Део 5: Почетни тип контроле</i>	12
3	Геотекстил	SRPS EN 13253:2017	<i>Геотекстил и геотекстилу сродни производи – Карактеристике које се захтевају за заштиту од ерозије (заштита обале, утврђење обале)</i>	44
		SRPS EN 13257:2017	<i>Геотекстил и геотекстилу сродни производи – Карактеристике које се захтевају на местима за одлагање чврстог отпада</i>	45
4	Производи од гипса	SRPS EN 13950:2015	<i>Вишеслојни панели од гипсаних плоча са топлотном/звучном изолацијом – Дефиниције, захтеви и методе испитивања</i>	29
		SRPS EN 13964:2016	<i>Спуштени плафони – Захтеви и методе испитивања</i>	124
5	Боје, лакови, сродне технологије и производи	SRPS EN 17059:2018	<i>Постројења за наношење превлака и анодизацију – Захтеви за безбедност</i>	76
6	Пластичне масе	SRPS EN 13341:2013	<i>Статични термопластични резервоари за надземно складиштење уља за домаћинство, керозина и дизел-горива – Резервоари од полиетилена обликовани дувањем или ротационим ливењем и резервоари направљени од анјонски полимеризованог полиамида обликовани ротационим ливењем – Захтеви и методе испитивања</i>	34
Укупно	6 области	10 стандарда		452 превод. страна

У Сектору за електротехничку стандардизацију у 2023. години објављено је укупно 11 европских хармонизованих стандарда. Преглед ознака и назива европских хармонизованих

стандарда, области стандардизације којој припадају ти стандарди као и број преводачких страна, дат је у Табели 2.5.

Табела 2.5 – Преглед европских хармонизованих стандарда који су преведени и објављени у 2023. години

Редни број	Област стандардизације	Ознака стандарда	Назив стандарда	Број превод. страна
1	Телекомуникационе технологије	SRPS EN 301 489-1 V2.2.3: 2020	Стандард за електромагнетску компатибилност (ЕМС) за радио-опрему и службе – Део 1: Општи технички захтеви – Хармонизовани стандард за електромагнетску компатибилност	44
		SRPS EN 301 908-1 V13.1.1:2021	ИМТ ћелијске мреже – Хармонизовани стандард за приступ радио-спектру – Део 1: Увод и општи захтеви	30
2	Перформансе и безбедност електричних апарата за домаћинство и сличних електричних апарата	SRPS EN 60335-2-102:2016	Апарати за домаћинство и слични електрични апарати – Безбедност – Део 2-102: Посебни захтеви за пећи на гас, уље и чврсто гориво које имају електричне прикључке	29
		SRPS EN 60335-2-13:2023	Апарати за домаћинство и слични електрични апарати – Безбедност – Део 2-13: Посебни захтеви за фритезе, тигање и сличне апарате	23
3	Електроmedicineски уређаји	SRPS EN IEC 60118-13	Електроакустика – Слушна помагала – Део 13: Захтеви и методе мерења за електромагнетску имуност према мобилним дигиталним бежичним уређајима	33
4	Мерење и управљање у индустријским процесима и међусобно повезивање ИТ уређаја	SRPS EN IEC 61010-2-201: 2018	Захтеви за безбедност електричних уређаја и опреме за мерење, управљање и лабораторијску употребу – Део 2-201: Посебни захтеви за уређаје и опрему за управљање	80
5	Електрични уређаји у потенцијално експлозивним атмосферама	SRPS EN IEC 60079-0:2019	Експлозивне атмосфере – Део 0: Опрема – Општи захтеви	206
6	Сијалице и придружена опрема	SRPS EN 62868:2016	Панели органских светлећих диода (OLED) за опште осветљење – Захтеви за безбедност	20
		SRPS EN IEC 62031:2020	Модули са светлећим диодама за опште осветљење – Спецификације за безбедност	31
		SRPS EN IEC 60598-2-1:2022	Светиљке – Део 2: Посебни захтеви – Одељак 1: Непреносиве светиљке за општу намену	13
		SRPS EN 61347-2-13:2023	Управљачки уређаји за сијалице – Део 2-13: Посебни захтеви за електронске управљачке уређаје за модуле са светлећим диодама напајане једносмерном или наизменичном струјом	26
Укупно	6 области	11 стандарда		535 превод. страна

2.9 АКТИВНОСТ: Сарадња са органима државне управе у вези са процесима приступања Републике Србије СТО, ЕУ и СЕФТА

У 2023. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Сарадња са надлежним министарствима састојала се од следећих активности:

- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Министарства привреде, а које се односе на преглед и ажурирање упитника у вези стандардизације и извештавања Европске комисије која је на основу свих извештаја из ПГ 1 израдила и део Годишњег извештај о напретку Републике Србије у 2022. години који се односи на стандардизацију,
- достављања ажурираних прилога за стратегију и акциони план за хармонизовану област у оквиру ПГ 1,
- достављања ажурираних информација у вези са припремом извештаја о спровођењу НПАА,
- предлагања представника Института за чланове преговарачких група.

Представници Одељења за металургију, машинство, грађевинарство и саобраћај учествовали су на:

- 37 седница Комисије за признавање важења иностраних исправа и знакова усаглашености, типа амбалаже, односно посуде под притиском или цистерне за транспорт опасне робе, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржаних електронским путем;
- 1 седници Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености типа амбалаже или цистерне за транспорт опасне робе, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржана електронским путем;
- 1 седници Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за лабораторију за испитивање битних карактеристика: реакција на пожар, отпорност на пожар и понашање при спољашњем пожару, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржаних електронским путем;
- 1 седници Комисије за признавање важења иностране исправе о усаглашености за област техничких прописа којима се ближе прописују захтеви у погледу отпорности на пожар грађевинских производа, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржана електронским путем;
- 3 седнице Радне групе за израду смерница за уградњу и одржавање алуминијумских и пвц прозора и врата и осталих неносећих фасадних елемената у Привредној комори Србије;
- 2 седнице радне групе у вези са безбедности возила и квалитетом роба, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре;
- 1 седници радне групе у вези са безбедности на путевима, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
- 1 седници Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа у складу са захтевима из српске техничке спецификације SRPS EN 413-1:2013, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржана електронским путем;
- 1 седници Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржана електронским путем;

- 2 седнице Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање и верификацију сталности перформанси грађевинских производа у складу са захтевима из српске техничке спецификације SRPS EN 459-1:2011, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, одржана електронским путем;
- 1 седница Савета за лифтове, у просторијама Сектора за квалитет и безбедност производа, Министарство привреде;
- радионици „Надзор над именованим телима“ у оквиру пројекта „Promoting Good governance in Serbia, Support to Public Administration Reform in the EU Accession Process”;
- семинару „Нови приступ у оцењивању и верификацији сталности перформанси бетона“ на Грађевинском факултету у Београду;
- конференцији „Дигитална револуција грађевинарства“ са презентацијом, Научно-технолошки парк у Новом Саду;
- стручно-едукативном скупу „Дан савремене технологије“ у Сомбору;
- радионици Хармонизација са Директивом о енергетским перформансама зграда (ЕУ) 2010/31/EU од 19. маја 2010 измењеном Директивом (ЕУ) 2018/844 и Уредбом (ЕУ) 2018/1999 (прерађена верзија) и њена ефективна имплементација у организацији Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Представници Одељења за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде присуствовали су на:

- састанку PG 27, са темом "Поглавље 27 и преговори: Акциони план за испуњавање мерила за затварање Поглавља 27. Кључна питања”;
- два састанка Радне групе за измену и допуну Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла;
- састанку Радне група за измену и допуну Правилника о техничким и другим захтевима за течна горива нафтног порекла и израду Правилника о техничким и другим захтевима за бродска горива;
- радионици са темом „Управљање отпадом од грађења и рушења“, Министарство заштите животне средине;
- скупу „Еколошки прихватљиво управљање и финално збрињавање полихлорованих бифенила (PCB) у Републици Србији”;
- Округли сто у оквиру јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о тржишном надзору и Нацрту закона о изменама и допунама Закона о општој безбедности производа;
- вебинару „Јачање административних капацитета у погледу Поглавља 27 – Животна средина”;
- Екосајму са презентацијом;
- скупу у организацији Фондације за културу квалитета и изврсност – FQCE и ЕР Ентела;
- радионици са темом „Управљање отпадом од грађења и рушења“, Министарство заштите животне средине;
- скупу „Еколошки прихватљиво управљање и финално збрињавање полихлорованих бифенила (PCB) у Републици Србији“, 24.11.2023;
- TAIEX Expert mission on accreditation scheme for biobanking (ISO 20387), 09.10.-13.10.2023;

- округлом столу у оквиру јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о тржишном надзору и Нацрту закона о изменама и допунама Закона о општој безбедности производа, 24.10.2023;
- вебинару „Circular and Regenerative Design”, 11.7.2023;
- вебинару „Јачање административних капацитета у погледу Поглавља 27 – Животна средина”, 5. и 6. јуна 2023. године;
- семинару на тему „Климатске промене и одрживи развој”, 26.10.2023. године;
- вебинару на тему: ISO Neto Zero Guidelines, 15.03.2023;
- обуци за референтне материјале "TAIEX Expert Mission on ISO 17034" од 25.09. до 30.09.2023. године;
- скупу Energy Day Serbia, Енергопројект, 06.06.2023. године;

Представници Одељења за електроенергетику и електронику учествовали су у раду две седнице Радне групе за израду прописа за Еко-дизајн и енергетску ефикасност.

Ове активности су обухватале проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима, посебно у вези са припремањем извештаја, информација и других материјала.

2.10 АКТИВНОСТ: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2023. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију.

Поред наведеног, у вези са међународном сарадњом у 2023. години остварени су следећи резултати:

- гласано је на 2.663 радна документа CEN-а у разним фазама развоја EN стандарда и то: у фази јавне расправе – 941 документ, у фази дефинитивног текста нацрта – 673 документа, у фази систематског преиспитивања објављених EN стандарда – 1.014 докумената, док се на остатак докумената гласало у фази нацрта на нивоу комитета (тзв. „CIB“ фазе); проценат гласања износи 100 %;
- гласано је на 736 радна документа CENELEC-а, и то: AG – 3, ENQ – 78, FV – 58, Vote for TS/TR – 13, Parallel vote on CDV – 350, Parallel vote on FDIS – 234; проценат гласања износи 100 %;
- редовно су припремани и достављани подаци о преузетим европским стандардима и сродним документима Менаџмент-центру CEN-а и CENELEC-а (CCMC) у Бриселу;
- путем портала iProјех пријављено је 2.045 српских стандарда и сродних докумената из решења о доношењу стандарда;
- редовно су праћени статутарни и други документи управних, административних и других тела европских и међународних организација за стандардизацију и гласано је на њих;
- припремљено је 538 гласачких листића и извршено гласање на 560 ISO стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- припремљено је 85 гласачких листића и извршено гласање на 240 IEC стандарда и сродних докумената у различитим фазама њиховог развоја;
- три запослена из Одељења за међународну сарадњу, информисање и пружање стручне помоћи завршила су обуку и добили сертификате за националног администратора за ISO (ISO MBUA); обука је одржана онлајн од 13. до 15. јуна 2023. године;

- обављена је кореспонденција са европским организацијама за стандардизацију CEN, CENELEC и ETSI у вези са пројектом преводјења стандарда, који финансирају Европска комисија и CEN-CENELEC и извештавањем ETSI-ја о продатим српским стандардима израђеним на основу ETSI стандарда;
- обављена је кореспонденција у вези са дефинисањем активности Института које ће се реализовати у сарадњи са Немачком организацијом за међународну сарадњу (GIZ) кроз пројекат „EU4 Business“; током 2023. године су на основу предлога Института из овог пројекта набављене три нове и надоградња постојеће лиценце за програм за преводјење Традос како би се ојачали интерни ресурси Института намењени за већу доступност стандарда на српском језику;
- Институт је 1. фебруара 2023. године потписао UNECE Декларацију о родно одговорним стандардима и њиховом развоју (Declaration on Gender Responsive Standards and Standards Development). Радна група Института израдила је Акциони план за развој одговорних стандарда за период 2023-2030. (на српском и енглеском језику), који је доступан како на веб-страници Института, тако и на веб-страницама ISO-а и UNECE-а;
- директор Института и надлежни руководиоци сектора присуствовали су: 59. Генералној скупштини CEN-а, 65. Генералној скупштини CENELEC-а и 15. Заједничком заседању Генералне скупштине CEN/CENELEC-а и заседању Административног одбора CEN-а, који су одржани од 19. до 22. јуна 2022. године, у Београду; 45. заседању Генералне скупштине ISO-а и 57. заседању Комитета за земље у развоју (ISO/DEVCO), који су одржани 18. и 22. септембра 2023, у Бризбејну, Аустралија; 87. заседању Генералне скупштине IEC-а, одржаном онлајн од 22. до 26. октобра 2023. године;
- руководиоци Сектора за опште области стандардизације и Сектора за електротехничку стандардизацију, учествовали су на онлајн седницама техничких одбора CEN/CENELEC-а, и то: 22. фебруара (CEN), 23. фебруара (заједничка седница) и 24. фебруара 2023. године (CENELEC); 23. маја (CEN), 24. маја (заједничка седница) и 25. маја 2023. године (CENELEC); 19. октобра (CEN), 18. октобра (заједничка седница) и 17. октобра 2023. године (CENELEC);
- руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је на седници радне групе CEN-CLC/BTWG 14 „Rules & Processes“ путем ZOOM апликације, која је одржана 12. децембра 2023. године у Бечу;
- представник Института присуствовао је онлајн састанку “CEN-CENELEC SME Working Group (SME-WG)“, који је одржан у марту 2023. године;
- директор Института заједно са члановима менаџмента Института, били су у радној посети Хрватском заводу за норме у оквиру наставка сарадње између две националне институције за стандардизацију, односно билатералног споразума, од 1. до 3. марта 2023. године, у Загребу, Република Хрватска;
- директор Института, са члановима менаџмента Института, били су у радној посети Кипарској организацији за стандардизацију и потписали Меморандум о разумевању, у периоду од 4. до 7. априла 2023. године, у Никозији, Кипарска Република;
- у оквиру „ISO project sponsorship programme“, руководилац Одељења за електроенергетику и електронику и виши организатор за послове стандардизације у Одељењу за хемијске технологије, пољопривреду, шумарство, безбедност, животну средину и опште стандарде учествовали су на стручном скупу „ISO regional workshop to develop an organizational Gender Action Plan (GAP)“, који је одржан од 7. до 9. јуна 2023. године у Ташкенту, Република Узбекистан;

- на позив Немачког комитета за електротехничку стандардизацију DKE, Институт је номиновао једног представника за учешће на радионици DKE Young Professionals Camp 2023, која је одржана од 10. до 13. августа 2023. године у Офенбаху, Савезна Република Немачка;
- представник Института присуствовао је на 12 ISO онлајн састанака за Европу и Централну Азију, који се одржавају на месечном нивоу;
- руководилац Сектора за међународну сарадњу, информисање и издавачку делатност учествовао је на преговорима између Републике Србије и Уједињених Арапских Емирата када су министри две државе потписали документ под називом „Модалитет вођења преговора за закључивање Споразума о свеобухватном економском партнерству између РС и УАЕ“; преговори су одржани 18. и 19. септембра 2023. године у Дубаију, Уједињени Арапски Емирати;
- представници немачке организације за стандардизацију у области електротехнике DKE (German Commission for Electrical, Electronic & Information Technologies) посетили су у октобру 2023. године Институт и учесницима програма за младе професионалце пренели искуства Немачке у покретању националног програма;
- Институт је посетила директорка немачке асоцијације VDE (Association for Electrical, Electronic & Information Technologies). На састанку са представницима Института и организација за производњу, пренос и дистрибуцију електричне енергије: Електропривреде Србије, Електромреже Србије и Електродистрибуције Србије размењена су искуства о техничкој регулативи која регулише ову област у Немачкој и Србији;
- Гости Института били су г. Расел Прајс, стручњак у раду на побољшању планирања ризика и отпорности и проф. др Александар Јовановић, стручњак за менаџмент ризика и резилентност у индустрији. У разговору са представницима Института теме су биле актуелности у овим важним областима, као и подстицање регионалне сарадње;
- службеник за односе са јавношћу у Одељењу за продају, маркетинг и едукацију учествовао је на стручном скупу „Комуницирање стандарда у свету промена“, који је одржан од 7. до 8. новембра 2023. године у Бечу, Република Аустрија;
- вршена је кореспонденција са адвокатском канцеларијом REDEKER SELLNER DAHS у вези са учешћем Института у судском процесу General Court, case T-185/19 – Public.Resource.Org et al. v European Commission у вези са слободним приступом стандардима;
- сарадницима у Институту су редовно достављане информације добијене од међународних и европских организација за стандардизацију у вези са новим радним документима, нацртима и објављеним стандардима, новооснованим техничким комитетима и сл.;
- у базама података међународних и европских организација за стандардизацију о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, именовао за рад у појединим техничким радним телима тих организација;
- у поступку редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO-а редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период.

2.11 АКТИВНОСТ: Учешће представника Института у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

Члан комисије за стандарде KS U125, *Елементи за зидање и покривање кровова*, учествовао је онлајн на 49. Пленарном заседању CEN/TC 125/SC 3, које је одржано 20. априла 2023. године.

Два члана комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовала су онлајн на пленарном заседању CEN/TC 250/SC 2, које је одржано 27.-28. јуна 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS U125, *Елементи за зидање и покривање кровова*, учествовао је онлајн на састанку радне групе CEN/TC 125/WG 1, које је одржано 18. октобра 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS U250-3,4,9, *Челичне конструкције, спрегнуте конструкције од челика и бетона и алуминијумске конструкције*, учествовао је на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 3/WG 22, који је одржан 5. октобра 2023. године у Паризу, Француска.

Члан комисије за стандарде KS M199, *Безбедност машина*, учествовао је онлајн на Пленарном заседању комитета CEN/TC 433, који је одржан 11. октобра 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је онлајн на састанку радне групе CEN/TC 250/SC 2/WG 3, који је одржан 3. новембра 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS U250-2, *Пројектовање бетонских конструкција*, учествовао је онлајн на пленарном заседању CEN/TC 250/SC 2, које је одржано 7.-8. новембра 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS A331, *Поштанске услуге*, учествовао је на 55. Пленарном заседању комитета CEN/TC 331, одржаном 17. новембра 2023. године у Бриселу, Белгија.

Члан комисије за стандарде KS 183, *Циркуларна економија и управљање отпадом*, учествовао је лично на пленарном и другим састанцима ISO/TC 323, *Циркуларна економија* који су одржани 2.10.2023- 6.10.2023., Бразил као и на другим састанцима ISO/TC 323/CAG у марту, мају, јулу, септембру, октобру и децембру 2023. године.

Члан Комисије за стандарде KS A207 и секретар те комисије учествовали су онлајн на пленарном заседању CEN/TC 467, 15.6. 2023. године.

Члан Комисије за стандарде KS A292 учествовао је онлајн на састанку ISO/TC 292 project PWI on *Energy Resilience* у фебруару и марту 2022. године као и ISO/TC 292/WG 5 “*Community resilience*” 05.01.2023, 01.02.2023, 07.02.2023, 14.02.2023., 28.02.2023., 26-27.03.2023. и 11.05.2023.године.

Председник комисије за стандарде KS A207 и секретар те комисије учествовали су онлајн на Пленарном заседању ISO/TC 207 21-22.11.2023. године.

Председница комисије за стандарде KS CASCO учествовала је онлајн на Пленарном заседању ISO/TC 176, 09.10.2023.

Секретар комисије за стандарде KS A292 учествовао је онлајн на вебинару “ *Travel Risk Management new work item formulation*“, у организацији ISO/TC 262, 16.11.2023.

Секретар комисије за стандарде и сродне документе KS A268 присуствовала радионици „*ISO regional workshop to developan organizationa Gender Action plan (GAP)*“ у периоду од 06.06-09.06.2023, Ташкент;

Секретар комисије за стандарде и сродне документе KS Z052 присуствовала је вебинару који је организовао међународни комитет COPOLCO „*The value of consumer participation in standardization* “., 27.11.2023.

Члан комисије за стандарде KS N210 учествовала на 67. пленарној седници CLC/TC 210 – EMC, која је одржана у Копенхагену (Данска) 13. и 14. децембра 2023. године.

Члан комисије за стандарде KS N021 учествовао на пленарној седници CLC/TC 69X – *Електрични системи за електрична друмска возила*.

Председник и чланови комисије за стандарде KS N010, *Флуиди за примену у електротехници* перманентно учествују је онлајн на састанцима IEC/TC 10 (MT 22, MT 43),

Члан комисије за стандарде KS N032, *Осигурачи*, учествовао је онлајн на састанцима IEC/TC 32/SC 32B (MT8, MT9)

Члан комисије за стандарде KS N057, *Управљање и комуникација у електроенергетском систему*, перманентно ради у IEC/TC 57 (WG10 и WG17) од почетка 2014. године, односно IEC/TC 95 (WG2), као и редовним недељним и месечним састанцима радних тимова (OCL TF, UFTF, VAP TF...).

Члан комисије за стандарде KS N061, *Перформансе и безбедност електричних апарата за домаћинство и сличних електричних апарата*, перманентно учествује је на састанцима IEC/TC 61/SC 61D, као и редовним састанцима радних тимова.

2.12 АКТИВНОСТ: Институт као информациони центар за стандарде, у складу са захтевима докумената СТО, ЕУ и споразума СЕФТА

Информациони центар је у 2023. години CEN/CENELEC Менаџмент-центру пријавио (нотификовао) 6 нацрта изворних српских стандарда, односно српских стандарда којима се преузимају национални стандарди других земаља. Према обавезама из споразума СЕФТА није било нотификација изворних српских стандарда.

У вези са информисањем јавности о српским стандардима, Информациони центар је остварио следеће резултате:

- припремио је 85 одговора на упите, које су доставиле заинтересоване стране из земље. Пружене су опште информације и помоћ који се односе на идентификовању релевантних стандарда за странке, рад одређених комисија за стандарде и поступку учлањења, пружање информација о тачном навођењу стандарда у документацији за јавне набавке, везу између српских стандарда и прописа итд.;
- CEN-у и CENELEC-у редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда закључно са 31. децембром 2023.

2.13 АКТИВНОСТ: Реализација промотивних активности према Маркетинг-плану за 2022. годину

Промотивне активности Института планирају се и организовано извршавају у складу са Маркетинг-планом Института за 2023. годину, у циљу информисања јавности о користима од примене стандарда и промовисања понуде услуга Института.

У 2023. години планиране су и реализоване следеће промотивне активности:

- промовисање Генералног заседања европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, које је одржано од 19. до 22. јуна у Београду; у оквиру Тима за организацију овог догађаја учествовање у припремним активностима, као и у његовој реализацији.
- представљање Института на две сајамске манифестације на Београдском сајму, и то: посета 47. Међународном сајму грађевинарства- SEEBBE и тродневно учешће са презентацијом на 18. Међународном сајму екологије и енергетике и 19. Међународном сајму заштите животне средине и природних ресурса - EcoFair ;
- са Министарством науке, технолошког развоја и иновација закључен је Споразум о пословно-програмској сарадњи у вези са реализацијом и промоцијом Такмичења за избор најбоље технолошке иновације у Србији у 2023. години;

- организовање промотивних предавања у образовним институцијама остварено је кроз предавања за студенте Академији техничких струковних студија Београд и за ученике Политехничке школе за нове технологије у Београду. Поред тога, у циљу промовисања стандардизације, обављена је посета Академији техничких струковних студија Београд, Одсеку Београдска политехника;
- објављивање текстова Института у другим стручним часописима и порталима:
 - на интернет презентацији европских организација CEN-CENELEC објављен је текст „ISS conducted a study on the use of standards in the Republic of Serbia“
 - у часопису Дрво техника бр. 77/2023 објављен је текст „Стандарди у дрвној индустрији“
 - на веб-порталу Нова економија објављен је текст „Генерална скупштина европских организација за стандардизацију од 19. јуна у Београду“
 - на веб-порталу Квалитет објављиване су вести из света стандардизације и периодично су најављиване актуелне обуке у организацији Института;
 - веб-портал Градња.рс објавио је текст „Београд домаћин европским организацијама за стандардизацију с грађевинским инжењером на челу“
 - на интернет-презентацији Министарства привреде РС, Акредитационог тела Србије, Института за стандардизацију БиХ, Фонет.рс објављен је текст: „ИСС домаћин Генералне скупштине CEN-а и CENELEC-а од 19. до 22. јуна 2023. године“
 - веб-портал Послодавци.рс објавио је текст „Применом стандарда до унаређењена пословања“
 - веб-портал Технис објавио је текст „Обележен Дан ИСС-а и Светски дан стандарда“
 - гостовање на телефизијским програмима реализовано је кроз емитовање интервјуа са директором Института на РТС и извештаја у Београдској хроници
- дистрибуција информативног електронског гласила Института (ИСС Новости) је спровођена на месечном нивоу, са вестима о најновијим догађајима у националној и међународној стандардизацији, текстовима о објављеним стандардима на српском језику, најпродаванијим стандардима и новим обукама. ИСС Новости су средином сваког месеца дистрибуиране преко платформе SendGrid на око 2.500 мејл адреса пријављених прималаца.

Поред наведених, спроведене су и следеће активности:

- припремљена је и промовисана нова електронска збирка стандарда за бетон под називом „Производња и контрола квалитета бетона“;
- припремљено је друго издање електронске збирке „Системи менаџмента квалитетом – Смернице за примену SRPS ISO 9001 у локалној самоуправи“
- на веб-страници Института редовно су објављиване вести о новим међународним стандардима, европским стандардима у развоју или о стандардима који су преузети у национални систем стандардизације на српском језику. Објављено је укупно 90 вести на веб-страници, које су подељене на налогу Института на друштвеним мрежама Facebook, LinkedIn и Twitter (X);
- почетком године је реализовано редовно годишње истраживање за 2022. годину степена задовољства купаца стандарда и других публикација и чланова комисија за стандарде и сродне документе, док је мерење задовољства учесника на едукацијама вршено њиховим анкетирањем након сваког одржаног семинара и вебинара. Укупна просечна оцена свих анкетираних корисника на основу обрађених упитника износила је је 3,61. Просечна оцена задовољства купаца стандарда износила је 3,63, просечна оцена учесника вебинара и

семинара износила је 3,76, док је просечна оцена чланова комисија 3,44, од максималне оцене 4.

- у мају је реализована редовна кампања слања позива заинтересованим странама за достављање предлога за израду Плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2023. годину;
- у октобру је обележен Дан Института и Светски дан стандарда, уз присуство представника Министарства привреде, Управног одбора и Надзорног одбора Института, као и традиционалну доделу годишњих признања истакнутим појединцима и организацијама за допринос развоју националне стандардизације;
- учешће на дводневној ПР конференцији европских организација за стандардизацију, одржаној у новембру у Бечу, Аустрија;
- праћене су међународне кампање и догађаји: World Standards Day, ISO Research Grant 2023, IEC Академије, CEN/CENELEC Year of Skills, Single market 30 и прослеђен је позив за учешће у међународном истраживању о оцењивању усаглашености; објављивањем текстова обележени су Међународни дан жена и девојака у науци, Први Међународни дан нултог отпада, Дан планете Земље, Међународни дан бицикла, Светски дан заштите животне средине, Дан Дунава, Међународни дан младих, Европски дан језика, Светски дан менталног здравља и Светски дан одрживог транспорта, као и Светски дан акредитације и Светски дан метрологије; оглашавањем су све уговорене обуке на веб страници Института, као и месечно путем електронског гласила ИСС Новости. Редовно слање електронским путем групних позива изабраним циљним групама за све оглашене семинаре и вебинаре (укупно 92);
- промовисана су четири броја билтена „Стандардизација“, уз слање обавештења заинтересованим странама, као и линка за преузимање са веб-странице Института;
- достављен је сарадницима промотивни Годишњи извештај за 2022. годину, објављен на интернет- презентацији Института;
- припремљени су штампани промотивни флајери за промовисање стандарда из области грађевинарства, флајер за промовисање Сертификационог тела Института;
- закључен је Уговор о пословно-техничкој сарадњи са Београдским сајмом;
- обновљен је Уговор о пословно-техничкој сарадњи са е-платформом OROOK о интернет оглашавању обука из различитих области стандардизације;
- закључен је Уговор о сарадњи са Агенцијом за превенцију и консалтинг за безбедност и здравље на раду.

2.14 АКТИВНОСТ: Повећање броја чланова Института, промоција користи од чланства и промоција нових услуга

Почетком 2023. године припремљени су рекламни банери за електронску пошту, који су коришћени у свакодневној писаној комуникацији са купцима стандарда и потенцијалним учесницима на обукама. За купце стандарда садржај банера био је следећи: „Чланови Института имају право на попуст при куповини стандарда“, док је банер намењен корисницима заинтересованим за семинаре и вебинаре садржао следећи текст: „Чланови Института имају право на попуст при учешћу на семинарима и вебинарима“. Такође, на свим едукацијама који су током целе године реализоване у организацији Института, представник Института је у уводној презентацији говорио о погодностима за чланове Института, као и о свим услугама које Институт нуди. У сваком броју билтена „Стандардизација“, прва рубрика под називом „Представљамо вам...“ била је посвећена представљању одабраних дугогодишњих чланова Института. У току 2023. године у чланство Института примљено је 7 нових чланова, од чега 6 привредних друштава и једно физичко лице.

Промовисање услуга Института вршено је континуирано током године на уводним презентацијама на семинарима и вебинарима.

2.15 АКТИВНОСТ: Обука из области стандардизације као посебан вид промоције примене стандарда

Семинари и обуке

Планом семинара и радионица за 2023. годину било је предвиђено одржавање 45 семинара/вебинара, од тога 26 са алтернативним терминима одржавања, уз могућност поновљеног одржавања оних за које буде утврђено постојање већег интересовања корисника. Институт је у 2023. години реализовао укупно 35 обука (од тога већину онлајн, у форми вебинара).

Укупно су одржане 43. комерцијалне обуке (од тога, 25 онлајн, 14уживо, 1 хибридна и 3 инхаус обуке), као и 5 обука са бесплатним учешћем (1 онлајн, 2 уживо и 2 хибридне). На свим обукама одржаним у организацији Института у 2023. години присуствовало је више од 500 учесника. На комерцијалним обукама присуствовало је 327 учесника, док је на бесплатним вебинарима присуствовало више од 200 учесника. Одржани су комерцијални вебинари и семинари на укупно 24 различите теме:

- Тумачење захтева стандарда ISO/IEC 17025:2017 и препоруке за његову примену, дводневни семинар, реализован три пута,
- Измене ISO/IEC 27001:2022&ISO/IEC 27002:2022 – Шта сада?, једнодневни вебинар, реализован три пута,
- Мерна несигурност као захтев стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, дводневни вебинар, реализован шест пута,
- Ефективност интерне провере према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, једнодневни семинар, реализован два пута,
- Процена ризика од катастрофа и планови заштите и спасавања, петодневна лиценцирана стручна обука,
- Тумачење захтева стандарда за медицинске лабораторије SRPS EN ISO 15189:2014 са освртом на новине које доноси нова верзија ISO 15189:2022, једнодневни семинар,
- Интерне провере система менаџмента у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025:2017, дводневни семинар, реализован четири пута, два пута семинар и два пута вебинар,
- Ризици у лабораторијама, једнодневни семинар, реализован четири пута, два пута семинар, два пута вебинар,
- Ризици и прилике у лабораторијама, једнодневни,
- Тумачење и практична примена захтева стандарда SRPS EN ISO/IEC 17065:2016, дводневни вебинар,
- Технике процене ризика у складу са SRPS EN IEC 31010:2019 – Основни ниво, дводневни вебинар, реализован два пута и Виши ниво, дводневни вебинар,
- Интерне провере према стандардима SRPS ISO 9001:2015 и SRPS ISO/IEC 19011:2018, дводневни вебинар, реализован два пута,
- Медицинска средства – Примена менаџмента ризиком на медицинска средства, једнодневни вебинар,
- Закон о БЗР – новине, једнодневни вебинар,

- Интерна проверка система менаџмента безбедношћу информација (ISMS) у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2022 (практична онлајн-обука), дводневни вебинар, реализован два пута,
- Спровођење интерних провера према захтевима стандарда ISO/IEC 17020:2012, дводневни семинар,
- Тумачење захтева стандарда SRPS ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену, једнодневни семинар,
- Методологија интерне провере у складу са захтевима стандарда SRPS EN ISO 19011:2018, дводневни вебинар,
- Обука за стицање сертификата за стручно лице у области безбедност и здравље на раду, петодневни хибридни семинар/вебинар,
- Тумачење захтева стандарда SRPS ISO 14001:2015 и препоруке за његову примену, једнодневни семинар,
- Сајбер хигијена, једнодневни вебинар,
- Тумачење захтева стандарда SRPS ISO 45001:2018 и препоруке за његову примену, једнодневни вебинар,
- Интерне провере интегрисаног система менаџмента према SRPS ISO 9001:2015, SRPS ISO 14001:2015 и SRPS ISO 45001:2018, тродневни вебинар,
- Интерне провере према стандардима SRPS ISO 45001:2018 и SRPS EN ISO 19011:2018, дводневни вебинар.

Одржане су три инхаус обуке, у следећим организацијама: Институт за путеве а.д. Београд (курс „Тумачење и практична примена захтева стандарда SRPS EN ISO/IEC 17065:2016”), Модитал д.о.о. Зрењанин курс „Методологија интерне провере у складу са захтевима стандарда SRPS EN ISO 19011:2018” и Good Year Srbija d.o.o. Kruševac (семинар „Интерне провере система менаџмента SRPS ISO 45001:2018”),

Поред комерцијалних, реализовани су и следеће бесплатне обуке и скупови:

- Семинар за студенте Академије техничких струковних студија Београд,
- Хибридни семинар/вебинар SRPS ISO 45001:2021 – Смернице за управљање психосоцијалним ризицима,
- Вебинар Закон о БЗР и његова веза са стандардима – обавеза свих правних субјеката без изузетака,
- Хибридни семинар/вебинар за чланове комисија за стандарде,
- Семинар за ученике Политехничке школе за нове технологије у Београду.

Просечан број учесника на једној комерцијалној обуци био је 7, док је просечан број учесника на бесплатној обуци износио око 40.

На едукацијама одржаним у 2023. години презентације су држала укупно 23 предавача (18 екстерних и 5 интерних).

Просечне оцене за вебинаре и семинаре износи 3,83. Укупна просечна оцена за све предаваче у 2023. години износи 3,74; укупна просечна оцена за све екстерне предаваче износи 3,62, а за све интерне предаваче износи 3,86.

При реализацији обука током године дошло је до одступања од годишњег плана најчешће због недовољне заинтересованости и одзива корисника на понуђене обуке

(минимални број пријављених учесника као услов за одржавање), немогућности ангажовања предавача у планираном термину итд.

Укупан сопствени приход Института остварен наплатом накнаде за услугу едукације у 2023. години износио је 4.606.012,24 динара ((10,97% свих сопствених прихода). Укупан приход од котизација за одржане вебинаре, који износи 3.057.094,24 дин, представља 7,28% укупног сопственог прихода Института у 2023. год. Укупан приход од котизација за одржане семинаре, који износи 1.548.918,00 дин, представља 3,68% % укупног сопственог прихода Института у 2023. години.

2.16 АКТИВНОСТ: Издавање посебних публикација и службеног гласила Института

У 2023. години објављене су следеће публикације:

- Интерна правила стандардизације: 7. издање ИПС 1, Интерна правила стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената, као и 5. издање ИПС 3, Интерна правила стандардизације – Део 3: Уобличавање и структура српских стандарда и сродних докумената;
- ажурирана је електронска збирка стандарда у складу са новообјављеним стандардима и сродним документима: е-збирка Системи менаџмента квалитетом – Смернице за примену ISO 9001 у локалној самоуправи, која је у марту 2023. објављена на веб-сајту ИСС-а;
- објављено је 12 бројева ИСС информација, службеног гласила Института које се у електронском облику објављује на интернет-страници Института. Гласило садржи информације о преиспитивању, објављивању, повлачењу, нацртима српских стандарда и сродних докумената и подаци о оснивању комисија, пројектима, јавним расправама и пројектима стандарда из међународне и европске стандардизације;
- припремљена су четири броја билтена „Стандардизација“, као и шест бројева ИСС Новости;
- припремљене су и објављене на веб-страници Института три промотивне публикације: *Родно одговорни стандарди (смернице за ISO и IEC техничке комитете), Смернице за развој родно одговорних стандарда ECE/TRADE/472 и Зашто су родно одговорни стандарди бољи за све ECE/TRADE/474*;
- графички је уређена и припремљена за штампу публикација *How to deal with uncertainties in increasingly complex environment*, која представља зборник радова презентованих на међународном научном конгресу одржаном у Цавтату, септембра 2022. године, а чији је један од издавача и Институт за стандардизацију Србије.

2.17 АКТИВНОСТ: Развој и одржавање информационог система Института

У 2023. години, и поред ребаланса буџета, успешно су обављани редовни послови одржавања радних станица запослених у Институту, локалне рачунарске мреже, система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, интернет-презентације Института, као и следећи послови у вези са развојем информационог система Института:

- настављени су послови унапређења информационог система за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима;
- одржавана је веза са правном базом „Paragraf Lex“ која омогућава приступ комплетним текстовима техничких прописа и њихове везе са српским стандардима на инфраструктури Института. На основу података које доставља Одељење за правне, финансијске и опште послове вршено је редовно повезивање техничких прописа са српским стандардима;
- Институт је редовно користио и одржавао удаљени бекуп и систем за складиштење података;

- одржавају се годишње и трајне лиценце за графичке програме које користе запослени у Институту (Photoshop, Acrobat PRO, Visio);
- редовно се оржавају Windows лиценце WinSvrSTDCore2019 за 24 виртуелне машине које се налазе на серверима Института;
- Набављено је једанаест лап-топ рачунара, десет десктоп рачунара и друга потрошна опрема (веб-камере, слушалице, тастуре и слично);
- Започето је са употребом ДМС писарнице и употребом једног дела радних процеса. Потпуна употреба овог система наставиће се у 2024. години.
- Информациони систем Института, односно његови најбиталнији делови (сервери, систем за складиштење података, велики број радних станица итд.) редовно се одржавају и поуздани су за рад.

2.18 АКТИВНОСТ: Унапређење интернет-презентације Института

У току 2023. године извршена су нова унапређења интернет-презентација Института.

Настављено је пре свега са унапређењем функционалности, као и са унапређењем информисања корисника и начином приказивања информација. Тако је део сајта посвећен међународној сарадњи Института допуњен информацијама о споразумима о сарадњи између Института и других националних тела за стандардизацију.

С обзиром на то да је за чланове комисија за стандарде који учествују у процесу развоја и доношења европских стандарда веома важно да могу да приступе документима која се разматрају у европским организацијама за стандардизацију, унапређен је приступ радним документима преко интернет-презентације Института.

Сprovedено је унапређење приказа насловних страница промотивних публикација на веб-сајту и графичко побољшање насловних слика са текстом за потребе промовисања обука које организује Институт.

2.19 АКТИВНОСТ: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и стандарде других земаља и организација (ISO, IEC, ISO/IEC, BS, DIN, ГОСТ Р/ГОСТ, ASTM, ETSI и BAS). Институт је квартално извештавао међународне и европске организације за стандардизацију, као и националне организације за стандардизацију са којима је закључио уговоре о продаји стандарда о броју продатих стандарда по кварталима и уплаћивао је уговорени износ накнаде за ауторска права за све продате стандарде, уз право задржавања уговорене провизије.

Укупно су продата 6.164 стандарда, и то: 5.819 SRPS стандарда (94,40%), 189 ISO (3,07%), 92 ASTM (1,50%), 39 IEC (0,63%), 19 DIN (0,31%), 2 BS (0,03%), 2 ГОСТ (0,03%) и 2 BAS стандарда (0,03%). У 2023. години није продат ниједан ETSI стандард.

У укупном оствареном сопственом приходу од 41.036.852,99 динара, који обухвата чланарине и приход од продаје производа и услуга које је пружао Институт у 2023. години, 25.152.172,75 динара (61,29%) чине приходи остварени продајом стандарда и сродних докумената. Од тога, продајом стандарда остварено је 24.580.703,05 динара, што представља 59,90% свих сопствених прихода, док је продајом збирки стандарда и других публикација остварен приход у износу од 571.469,70 динара, што представља 1,39% свих сопствених прихода.

Продајом националних (SRPS) стандарда остварено је 49,67% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 20.382.106,61 динара), док приход од продаје страних стандарда чини 10,23% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 4.198.596,44 динара).

Продајом електронских збирки стандарда и других публикација остварено је 1,07% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 439.762,70 динара), док је продајом штампаних збирки стандарда и других публикација остварено 0,32% укупног сопственог прихода (у апсолутном износу: 131.707,00 динара). Продато је укупно 58 збирки, од тога 33 електронске и 25 штампаних збирки стандарда.

Остварени приход од коришћења услуге онлајн читања стандарда (краткорочни приступ одабраним српским стандардима и приступ целокупној бази српских стандарда у периоду од годину дана) износи 4.834.579,00 динара. Проценат учешћа ове услуге у укупним приходима од продаје је 13,87%. Услуга онлајн читања пакета српских стандарда у периоду од 5 и 30 календарских дана извршена је укупно 128 пута. Приход остварен овом услугом износи 0,47% укупних сопствених прихода. Од тога, најчешће је коришћен пакет од 1 до 5 стандарда за 5 календарских дана, укупно 108 пута (84,37% свих корисника ове услуге). Приход од годишње услуге онлајн читања базе стандарда представља 11,30% укупно остварених сопствених прихода. Закључено је укупно 17 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године, од којих је 16 реализовано до краја године. Највећи број уговора (њих 13) односио се на 1-10 корисника с правом истовременог приступа, 3 уговора односила су се на 11-50 корисника с правом истовременог приступа и 1 уговор се односио на 51-100 корисника с правом истовременог приступа.

Укупан промет остварен електронском продајом стандарда (онлајн плаћањем платним картицама) у 2023. години износи 2.933.814,26 динара, што у процентима чини 9,78 % укупног прихода оствареног продајом стандарда и сродних докумената, продајом збирки и осталих публикација и услугом онлајн читања стандарда.

2.20 АКТИВНОСТ: Обуке стручњака за учешће у националној и/или међународној и европској стандардизацији

Ова активност Института усмерена је, пре свега, на одржавање бесплатних семинара за чланове комисија за стандарде, који се редовно планирају и организују сваке године. Циљ овако конципираних обука јесте детаљно информисање домаћих стручњака о најзначајнијим актуелностима у стандардизацији на националном, европском и међународном нивоу и промовисање укључивања нових заинтересованих експерата у рад техничких тела – како комисија за стандарде и сродне документе, тако и техничких комитета европских организација за стандардизацију.

У 2023. години, обука за стручњаке који учествују у раду комисија за стандарде и сродне документе је реализована по други пут у форми хибридног семинара (уживо и онлајн). Семинар намењен члановима комисија успешно је одржан у новембру месецу. Присуствовало му је 56 чланова комисија,. Презентације су одржала три предавача, од тога два интерна и један екстерни предавач, који је поделио своје искуство у раду међународних техничких тела за стандардизацију. Поред тога, програмом овог двочасовног семинара биле су обухваћене информације у вези са процесом доношења и преиспитивања изворних српских стандарда, као и нових области развоја међународне и европске стандардизације.

2.21 АКТИВНОСТ: Пружање стручне помоћи у примени и испуњавању захтева српских стандарда и сродних докумената

У 2023. години најзначајнија активност у вези са реализацијом услуге пружања стручне помоћи у имплементацији српских стандарда односила се на захтев за пружање стручне помоћи у предузећима и компанијама које су чланице Удружења пословних жена Србије. Током 2023. године, у четири компаније, комплетно је завршена наведена услуга припреме за имплементацију стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001, док је у још две компаније из овог удружења у току процес провере документације.

2.22 АКТИВНОСТ: Одржавање, преиспитивање и побољшање интегрисаног система менаџмента

Почетком 2023. године извршена је интерна провера и преиспитивање IMS-а, на коме су између осталих закључака донете мере за побољшавање система менаџмента. Успостављени су циљеви IMS-а и активности за реализацију, имајући у виду потребе и очекивања заинтересованих страна, потребу да се повећају циљне вредности и налазе са интерне и екстерних провера. У складу са новонасталим претњама у окружењу, извршено је преиспитивање ризика и прилика, поновно вредновање и анализа ефективности прописаних мера за контролу ризика и реализацију прилика. Истовремено, ревидован је и План континуитета пословања, имајући у виду налазе са екстерне провере и измене у окружењу. Урађена је ревизија Политике IMS-а. На основу налаза екстерне провере и самооцењивања према захтевима за пуноправно чланство у CEN/CENELEC, урађено је Упутство за рад са базом прописа, које омогућује следљиви начин уноса и ажурирање података о вези српских стандарда и националних прописа.

У 2023. години успешно је завршена ресертификација интегрисаног система менаџмента и то 21.8.2023. и 22.08.2023. за систем менаџмента квалитетом и 07.9.2023 за систем менаџмента безбедношћу информација. У јуну и јулу су успешно обављене 2. надзорне провере интегрисаног система менаџмента и потврђена усаглашеност интегрисаног система менаџмента са захтевима стандарда SRPS ISO 9001 и SRPS ISO/IEC 27001. Нису констатоване неусаглашености а било је неколико препорука за побољшавање које су размотрене и усвојене као прилике за побољшавање.

Планиране су и одржане обуке запослених у циљу обнављања знања за систем менаџмента квалитетом и систем менаџмента безбедношћу информација, као и обуке инициране налазима са интерне и екстерних провера.

2.23 АКТИВНОСТ: Сарадња са образовним институцијама

У 2023. години Институт је одржао два предавања за студенте и ученике (у јануару и у новембру), на којима су они упознати са активностима стандардизације и са делатношћу Института, као и са процесом доношења стандарда на међународном, европском и националном нивоу. Поред тога, обављено је једно гостујуће предавање (у мају), у оквиру којег је представљен рад међународне организације за студенте ISINEG и промовисано је учешће студената у раду међународних студентских техничких комитета. Такође, у јулу је организован онлајн састанак са професорима високообразовних установа који су чланови комисија за стандарде, са темом укључивања студената у активности стандардизације и припреме националног програма за младе професионалце.

На догађају за студенте у организацији „Н-bridges“ тима Електротехничког факултета Универзитета у Београду под називом „Bring Together“, одржаном у новембру на Електротехничком факултету представљени су делатност и мисија Института за стандардизацију Србије као националног тела за стандардизацију.

2.24 АКТИВНОСТ: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2023. године, у Одељењу за правне, финансијске и опште послове реализоване су следеће активности:

- а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима
 - Припремљено је 12 решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената и објављени у службеном гласилу Института и на интернет презентацији Института.
- б) Тумачења и мишљења
 - Израђено је више мишљења на захтев органа државне управе, привредних друштава и других правних лица;

в) Органи Института

- Припремљене су и одржане: 2 редовне седнице Скупштине Института, 15 седница Управног одбора Института, 4 седнице Надзорног одбора
- израђено је више појединачних одлука Управног одбора;
- обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту и у вези с тим донете су одлуке о пријему односно искључењу из чланства.

г) Остало

- Израђени су Уговори о раду и анекси уговора о раду за запослене у складу са Правилником о изменама и допунама Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места .
- Израђен је извештај Института о реализацији активности у вези са спровођењем Уредбе 1025/2012 о стандардизацији за 2022. годину и достављен релевантној служби европских организација за стандардизацију.
- Прибављена је сагласност за Програм рада Института за стандардизацију Србије за 2023. годину.
- Донета су правилници и то: Правилник о изменама и допунама Правилника о раду, два Правилника о измени и допуни Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије, Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту за стандардизацију Србије (пречишћен текст), Правилник о изменама и допунама правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије и Правилник о критеријумима за утврђивање плате, накнаде плате и других примања запослених у Институту за стандардизацију Србије.
- Донета је одлука о висини чланарине коју плаћају чланови Института за 2024. годину.
- Донет је Финансијски извештај Института за стандардизацију Србије за 2022. годину.
- Припремљени су извештаји о реализацији годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2022. годину и о реализацији Програма рада Института за стандардизацију Србије за 2022. годину.
- Припремљен је Извештај о раду Управног одбора за 2022. годину.
- Донет је План набавки за 2023. годину, као и његове измене и допуне, у складу са Законом о јавним набавкама.
- Донет Програм рада Института за 2024. годину усклађен са Законом о буџету Републике Србије за 2024. годину,
- У току године су достављани тражени подаци за ЕРП пројекат.
- Израђен је финансијски план Института за 2024. са пројекцијама за 2025. и 2026. годину.
- Обављен је редован годишњи технички преглед фискалне касе у складу са чл. 30. Закона о фискалној каси.
- Спроведени су поступци јавних набавки мале вредности у складу са Планом набавки за 2023. годину и Финансијским планом Института.
- Закључени су уговори о: набавци електричне енергије; набавци авио-карата и резервацији хотелског смештаја; одржавању хигијене; физичко-техничком обезбеђењу; набавци канцеларијског материјала; организацији Генералне скупштине CEN/CENELEC 2023; одржавања телефонске централе, електричних, водоводних и канализационих инсталација; одржавању и сервисирању лифта; редовном одржавању противпожарних

апарата, противпаничне расвете и хидрантске мреже; стабилног система аутоматске дојаве пожара; сервисирању фотокопир-апарата, штампача и пројектора; услугама такси превоза, итд.

- Припремљен је већи број решења за годишње одморе, плаћена одсуства, као и потврде из радног односа за различите намене.
- Обављене су редовне активности у области правних, кадровских и општих послова, послова одржавања имовине Института, текућих финансијских и рачуноводствених послова.
- Учешће у пројекту у вези са израдом јавног регистра административних поступака.
- У писарници Института регистровано је 3479 предмета са 21334 аката.
- Умножено је 110703 страница докумената и спаковано 1625 поштанских пошиљака.

3 СЕРТИФИКАЦИЈА ПРОИЗВОДА, СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА И ОСОБА

У 2023 завршене су активности у вези са проширењем акредитације за друге системе менаџмента (пored постојеће акредитације за ISO 9001). Сертификационом телу ИСС (СТ ИСС), након освeдочења на локацији клијента и оцењивања на локацији Института од стране АТС, додељена је акредитација за два система менаџмента према стандардима:

- SRPS ISO 14001:2015, Системи менаџмента животном средином – Захтеви са упутством за коришћење.
- SRPS ISO 45001:2018, Системи менаџмента безбедношћу и здрављем на раду – Захтеви са упутством за коришћење.

СТ ИСС је спровео активности неопходне за обнављање акредитације, пријављен је Обим акредитације за SRPS ISO 9001, за IAF 29, IAF 34, IAF 37; за SRPS ISO 14001, за IAF 34; за SRPS ISO 45001 за IAF 34. Сprovedено је освeдочење пред АТС код клијента Topengineer и оцењивање на локацији Института. Тим за оцењивање АТС је потврдио да СТ ИСС испуњава захтеве стандарда за сертификацију система менаџмента према SRPS ISO/IEC 17021-1:2015 за обављање сертификације система менаџмента из траженог обима акредитације. Преглед сертификационих активности дат је у табели 3).

Табела 3 – Преглед сертификационих активности у 2023. години

СТАНДАРД	IAF КОД	Врста провере	КЛИЈЕНТ
SRPS EN ISO 9001:2015	29	Суспензија	WINNING.d. o. o, Београд
SRPS EN ISO 9001:2015	34	Ресертификација(P))	Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију
SRPS EN ISO 9001:2015	37	Ресертификација(P))	Информативни центар за пословну стандардизацију и сертификацију
SRPS EN ISO 9001:2015	34	Надзор 1(H1)	Институт за заштиту на раду, Нови Сад
SRPS EN ISO 14001:2015	34	Надзор 1(H1)	Институт за заштиту на раду, Нови Сад
SRPS EN ISO 45001:2018	34	Надзор 1(H1)	Институт за заштиту на раду, Нови Сад
SRPS EN ISO 9001:2015	34	Почетна сертификација	TOPENGINEER д.о.о
SRPS EN ISO 14001:2015	34	Почетна сертификација	TOPENGINEER

Реализоване су интерне обуке и састанци у циљу подизања компетентности проверача. Редовно су спроведене активности у циљу очувања непристрасности у процесу сертификације, Комисија за непристрасност, која је одржала седницу у децембру 2023. потврдила је непристрасност у раду СТ ИСС, кроз анализу предмета сертификације из 2023. године.

4 РАЗВОЈ И ПРИМЕНА ЗНАКА УСАГЛАШЕНОСТИ

У 2023. години одржано је неколико састанака на којима су преиспитана и изнесена различита мишљења у вези са избором потенцијалних клијената за доделу Националног знака, као и за избор производа којима се Национални знак усаглашености може доделити. Такође су разматрани нови критеријуми за доделу знака као и начинима промовисања. Знак је промовисан на обукама које су се одржавале у Институту, али и на седницама комисија где је Национални знак представљен члановима комисија.

Кроз пројекат Светске банке „ЕУ за боље пословно окружење“ који је обухватио и развој Националног знака, разматрани су услови за развој ове услуге, као и предлози за производе и услуге који би могли доћи у обзир. У завршном извештај главног експерта Јоргоса Tsorbatzoglou, дате су смернице и препоруке за даљи развој Националног знака.

5 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ

5.1 АКТИВНОСТ: Пружање посебних услуга на основу уговора

У 2023. години је закључено 20 уговора за онлајн приступ бази података која садржи комплетне текстове свих српских стандарда и сродних докумената у периоду од једне године. Уговори су закључени са следећим корисницима: Пословно удружење Цементна индустрија Србије „ЦИС“, Академија техничких струковних студија Београд, Saint-Gobain d.o.o. Beograd, Министарство унутрашњих послова – Дирекција полиције, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Инфраструктура железнице Србије а.д., Министарство привреде, Акредитационо тело Србије, Коридори Србије д.о.о. Београд, Агенција за лекове и медицинска средства Србије, Институт ИМС а.д. Београд, Belgrade Airport d.o.o. Beograd, Hatch d.o.o., Ogranak China Machinery Engineering Corporation Beograd, Zoling d.o.o. Beograd, Процес пројект инжењеринг д.о.о. Београд, Tigar Tyres d.o.o. Pirot, RCM Technologies Engineering d.o.o Beograd, Електропривреда Србије а.д. и Електромрежа Србије а.д. Београд.

Уговор о посредовању у продаји електронске збирке српских стандарда „Производња и контрола квалитета бетона“ закључен је са Пословним удружењем произвођача бетона Србије „БИС“.

Поред тога, у 2023. години Институт је закључивао уговоре о пословно-техничкој сарадњи ради заједничке организације семинара и вебинара са партнерским организацијама: Proks Vision д.о.о. Београд, Магат инжењерингом Београд, БЗР и Sygma Systems Niš, као и уговоре о делу са спољним предавачима на семинарима и вебинарима у организацији Института.

5.2 АКТИВНОСТ: Спровођење „Програма финансијске подршке привредницима – Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа“

У току 2023. године Институт је учествовао у реализацији активности из програма финансијске подршке привредницима под називом „Коришћењем стандарда до конкурентнијих производа“, који је развило Министарство привреде у сарадњи са Развојном агенцијом Србије. Основни циљ програма јесте унапређење конкурентности, безбедности и квалитета производа и услуга, односно олакшан приступ тржиштима и повећање нивоа конкурентности, првенствено малих и средњих предузећа и предузетника. У наведеном програму Институт учествује са својим активностима које се односе на продају стандарда и збирки стандарда из области система менаџмента, као и на сертификацију система менаџмента.

5.3 АКТИВНОСТ: Организација Генералне скупштине европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC

Генерално заседање европских организација CEN и CENELEC у 2023. години одржано је од 19. до 22. јуна Београду, а домаћин овог великог догађаја био је Институт за стандардизацију Србије, као национално тело за стандардизацију у Републици Србији. Као најмлађа чланица CEN/CENELEC-а, Институт је добио поверење да организује овај значајни скуп управо у години у којој се обележава три деценије од формирања јединственог европског тржишта.

Око 200 делегата из 34 европске земље присуствовало је овом догађају, најзначајнијем за европску стандардизерску заједницу. Прва два дана, 19. и 20. јун, били су резервисани за чланове административних одбора CEN-а и CENELEC-а. Њих тридесет били су присутни у хотелу Мона, док је око десет учесника ове седнице пратило онлајн. 21. и 22. јун су били предвиђени за централна дешавања у хотелу Метропол. Поред затворене седнице за вође свих делегација, одржана је и заједничка седница свих делегата, као и одвојене седнице чланица CEN-а и чланица CENELEC-а.

Посебну целину представљале су три панел дебате, а на једној од њих, посвећеној тридесетогодишњици јединственог европског тржишта, говорник је био представник Сектора за безбедност и квалитет производа Министарства привреде. Остали учесници дебате били су представник Европске комисије, председник CEN-а, генерални директор Европског института за стандардизацију у области телекомуникација (ETSI), као и председник Индустијског саветодавног форума (IEF).

Институт је успешно организовао овај велики и важан догађај уз помоћ спонзора и организација које су учествовале као пријатељи Института. Златни спонзор било је стручно удружење Цементна индустрија Србије, бронзани спонзори Акредитационо тело Србије, DPC Networks и а.д. Електромрежа Србије. У улози пријатеља Института нашли су се Привредна комора Србије, Југоинспект д.о.о. Београд, Институт за испитивање материјала, Монтипроект д.о.о и компаније Nexе и Etі В.

5.4 АКТИВНОСТ: Кадровске промене

Током 2023. године четворо запослених је споразумно прекинуло радни однос у Институту због преласка код других послодаваца (1 запослени на радном месту Службеника за односе са јавношћу и маркетинг, један запослени са места руководиоца Сектора за правне, финансијске послове и маркетинг из Сектора за правне, финансијске послове и маркетинг, два виша организатора за послове стандардизације, од којих један из Сектора за опште области стандардизације, који се налази на дужем неплаћеном одсуству, а један из Сектора за електротехничку стандардизацију. Институт је у 2023. години ангажовао запослене са потребним радним искуством и знањем како би се радни процеси одвијали у континуитету, ради попуњавања упражњених радних места.

У Сектору за опште области стандардизације ангажована су два запослена на неодређено време на радним местима вишег организатора за послове стандардизације и једног запосленог као замена због неплаћеног одсуства запослене. У Сектору за електротехничку стандардизацију ангажован је један запослени на неодређено време. У Сектору за правне, финансијске послове и маркетинг ангажована су три запослена на неодређено време, и то два запослена у Одељењу за продају, маркетинг и едукацију и један запослени у Одељењу за правне, финансијске и опште послове. У Сертификационом телу ангажован је један запослени на неодређено време. За попуњавање радних места прибављене су сагласности потребне од Министарства привреде.

6 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ПРИХОДИ

Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, бр. 138/2022), за рад и пословање Института у 2023. години одобрена су средства из буџета РС у износу од 128.076.000 динара.

У 2023. години на подрачун буџетских средстава Института трансферисано је укупно 127.635.000 динара. У истом периоду Институт је остварио сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од 40.905.000 динара, Текуће донације међународних организација у износу од 915.527 динара, Примања од продаје залиха у износу од 131.707 динара.

Пренета средства донација из ранијих година (извор 15) у износу од 551,91 динара Институт је користио на основу учешћа у пројектима које спроводе Европски комитет за стандардизацију (CEN) и Европски комитет за стандардизацију у области електротехничке стандардизације (CENELEC) за превођење стандарда. Нераспоређеног вишка прихода и примања из ранијих година (извор 13) у износу од 33.181,92 динара Институт је користио за редовно обнављање опреме.

Табела 6.1 – Преглед планираних и остварених прихода Института у 2023. години

Број конта	Опис	Планирано у динарима	Остварено у динарима	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
791000	Приходи из буџета	128.076.000	127.635.000	100
742317	Пренета а неутрошена средства	—	—	—
742317 1	Чланарина	4.000.000	4.032.000	101
742317 2	Приход од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружање услуга у вези са стандардима и стандардизацијом	33.813.000	20.382.107	60
742317 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	1.000.000	150.200	15
742317 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	4.637.000	4.198.596	91
742317 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	150.000	162.198	108
742317 8	Приходи од семинара	2.850.000	1.548.918	54
742317 s	Спонзорство		938.210	0
742317 50	Приходи од вебинара	3.500.000	3.057.094	87
742317 9	Приходи од WMI ознака	100.000	40.000	40
742317 10	Приходи од одобрења употребе националног знака усаглашености са српским стандардима	500.000	0	0
742317Г	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	200.000	16.520	8
742317 Ч	Приходи од читања стандарда	2.000.000	4.834.579	242
742317 Т	Приходи од додатних активности	1.100.000	1.055.261	96
742317ПБ	Приходи од претраживања базе стандарда	50.000	0	0
742317	Приходи од пружања стручне помоћи	456.000	0	0
742317	Приходи од услужног превођења стандарда	300.000	49.700	17
742317	Приходи од продаје електронских збирки	100.000	439.762	440
742000	Приходи од продаје добара и услуга	54.756.000	40.905.145	75
732121	Текуће донације међународних организација	2.000.000	915.527	46
822121	Примања од продаје залиха	150.000	131.707	88
311712	Неутрошена средства донација из ранијих година - Извор 15	100.000	1.169	1
321311	Нераспоређени вишак примања из ранијих година - Извор 13	100.000	134.566	135

Табела 6.2 – Преглед остварених прихода Института у 2022. и 2023. години

Број конта	Опис	Остварено у 2022. у динарима	Остварено у 2023. у динарима	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
742317	Пренета а неутрошена средства	283.181	134.566	48
742317 1	Чланарина	3.959.500	4.032.000	102
742317 2	Приход од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружање услуга у вези са стандардима и стандардизацијом	20.692.976	20.382.106	98
742317 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.831.030	4.198.596	110
742317 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	178.133	162.198	91
742317 8	Приходи од семинара	615.775	1.548.918	252
742317 s	Спонзорство	0	938.210	0
742317 50	Приходи од вебинара	1.931.110	3.057.094	158
7423217 9	Приходи од WMI- сертификата	20.000	40.000	200
742317T	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	13.200	16.520	125
742317Ч	Приходи од читања стандарда	2.933.601	4.834.579	165
742317 5	Приходи од сертификације производа, система менаџмента и особа	80.175	150.200	187
742317	Приходи од пружања стручне помоћи	1.785.055	0	0
742317 T	Приходи од додатних активности	1.057.176	1.055.261	100
742317	Приходи од услужног превођења стандарда	123.900	49.700	40
742317	Приходи од претраживања базе стандарда	0	0	0
742317	Приходи од продаје електронских збирки	660.895	439.762	67
742000	Приходи од продаје добара и услуга	38.165.707	41.039.710	108
732121	Текуће донације међународних организација	2.076.920	915.527	44
822121	Примања од продаје залиха	93.436	131.707	141
УКУПНО		40.336.063	42.086.944	104

РАСХОДИ

За финансирање рада Института у периоду 1. јануар – 31. децембар 2023. године утрошено је укупно 169.493.000 динара. Од тог износа 127.635.000,00 динара или 75 % утрошено је из остварених прихода из буџета Републике Србије, док је остатак од 41.858.000 динара или 25 % утрошен из остварених сопствених прихода Института.

Средства обезбеђена из буџета и из сопствених прихода коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину и у оквиру одобрених износа на појединим економским класификацијама утврђеним финансијским планом Института за 2023. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2023. годину.

Табела 6.3 – Биланс прихода и расхода у периоду од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2023. године извод из обрасца 2) –у хиљадама динара

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2001		ТЕКУЋИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2002 + 2106)	149.109	169.670
2002	700000	ТЕКУЋИ ПРИХОДИ (2003 + 2047 + 2057 + 2069 + 2094 + 2099 + 2103)	149.016	169.549
2057	730000	ДОНАЦИЈЕ, ПОМОЋИ И ТРАНСФЕРИ (2058 + 2061 + 2066)	0	916
2061	732000	ДОНАЦИЈЕ И ПОМОЋИ ОД МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА (од 2062 до 2065)	0	916
2062	732100	Текуће донације од међународних организација	0	916
2069	740000	ДРУГИ ПРИХОДИ (2070 + 2077 + 2082 + 2089 + 2092)	37.882	40.916
2077	742000	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА (од 2078 до 2081)	37.882	40.916
2080	742300	Споредне продаје добара и услуга које врше државне нетржишне јединице	37.882	40.916
2094	770000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА (2095 + 2097)	164	82
2097	772000	МЕМОРАНДУМСКЕ СТАВКЕ ЗА РЕФУНДАЦИЈУ РАСХОДА ИЗ ПРЕТХОДНЕ ГОДИНЕ (2098)	164	82
2098	772100	Меморандумске ставке за рефундацију расхода из претходне године	164	82
2103	790000	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА (2104)	110.970	127.635
2104	791000	ПРИХОДИ ИЗ БУЏЕТА (2105)	110.970	127.635
2105	791100	Приходи из буџета	110.970	127.635
2106	800000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ (2107 + 2114 + 2121 + 2124)	93	121
2114	820000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА (2115 + 2117 + 2119)	93	121
2117	822000	ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ЗАЛИХА ПРОИЗВОДЊЕ (2118)	93	121
2118	822100	Примања од продаје залиха производње	93	121
2131		ТЕКУЋИ РАСХОДИ И ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2132 + 2300)	151.258	169.493
2132	400000	ТЕКУЋИ РАСХОДИ (2133 + 2155 + 2200 + 2215 + 2239 + 2252 + 2268 + 2283)	146.798	168.755
2133	410000	РАСХОДИ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2134 + 2136 + 2140 + 2142 + 2147 + 2149 + 2151 + 2153)	86.604	100.426
2134	411000	ПЛАТЕ, ДОДАЦИ И НАКНАДЕ ЗАПОСЛЕНИХ (ЗАРАДЕ) (2135)	71.701	85.180

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2135	411100	Плате, додаци и накнаде запослених	71.701	85.180
2136	412000	СОЦИЈАЛНИ ДОПРИНОСИ НА ТЕРЕТ ПОСЛОДАВЦА (од 2137 до 2139)	11.572	12.866
2137	412100	Допринос за пензијско и инвалидско осигурање	7.882	8.492
2138	412200	Допринос за здравствено осигурање	3.690	4.374
2137	413000	НАКНАДЕ У НАТУРИ	0	140
2138	413100	Накнаде у натури	0	140
2142	414000	СОЦИЈАЛНА ДАВАЊА ЗАПОСЛЕНИМА (од 2143 до 2146)	687	254
2143	414100	Исплата накнада за време одсуствовања с посла на терет фондова	0	0
2144	414200	Расходи за образовање деце запослених	125	0
2145	414300	Отпремнине и помоћи	441	98
2146	414400	Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	121	156
2147	415000	НАКНАДЕ ТРОШКОВА ЗА ЗАПОСЛЕНЕ (2148)	1.507	1.533
2148	415100	Накнаде трошкова за запослене	1.507	1.533
2149	416000	НАГРАДЕ ЗАПОСЛЕНИМА И ОСТАЛИ ПОСЕБНИ РАСХОДИ (2150)	1.137	593
2150	416100	Награде запосленима и остали посебни расходи	1.137	593
2155	420000	КОРИШЋЕЊЕ УСЛУГА И РОБА (2156 + 2164 + 2170 + 2179 + 2187 + 2190)	37.267	42.019
2156	421000	СТАЛНИ ТРОШКОВИ (од 2157 до 2163)	13.781	13.719
2157	421100	Трошкови платног промета и банкарских услуга	161	113
2158	421200	Енергетске услуге	4.498	3.846
2159	421300	Комуналне услуге	7.234	8.130
2160	421400	Услуге комуникација	1.535	1.371
2161	421500	Трошкови осигурања	302	259
2162	421600	Закуп имовине и опреме	51	0
2164	422000	ТРОШКОВИ ПУТОВАЊА (од 2165 до 2169)	2.031	1.180
2165	422100	Трошкови службених путовања у земљи	127	195
2166	422200	Трошкови службених путовања у иностранство	1.758	806
2167	422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	146	179
2170	423000	УСЛУГЕ ПО УГОВОРУ (од 2171 до 2178)	16.047	21.809
2171	423100	Административне услуге	1.900	915
2172	423200	Компјутерске услуге	2.643	2.911
2173	423300	Услуге образовања и усавршавања запослених	625	464
2174	423400	Услуге информисања	692	1.248
2175	423500	Стручне услуге	3.849	4.480
2177	423700	Репрезентација	550	3.719
2178	423900	Остале опште услуге	5.788	8.072
2179	424000	СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ УСЛУГЕ (од 2180 до 2186)	30	0
2186	424900	Остале специјализоване услуге	30	0
2187	425000	ТЕКУЋЕ ПОПРАВКЕ И ОДРЖАВАЊЕ (УСЛУГЕ И МАТЕРИЈАЛИ) (2188 + 2189)	2.112	1.908
2188	425100	Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	1.118	676

Ознака ОП	Број конта	Опис	Износ	
			Претходна година	Текућа година
1	2	3	4	5
2189	425200	Текуће поправке и одржавање опреме	994	1.232
2190	426000	МАТЕРИЈАЛ (од 2191 до 2199)	3.266	3.403
2191	426100	Административни материјал	2.292	2.427
2193	426300	Материјали за образовање и усавршавање запослених	262	147
2194	426400	Материјали за саобраћај	250	250
2198	426800	Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	462	579
2252	460000	ДОНАЦИЈЕ, ДОТАЦИЈЕ И ТРАНСФЕРИ (2253 + 2256 + 2259 + 2262 + 2265)	22.635	26.084
2256	462000	ДОТАЦИЈЕ МЕЂУНАРОДНИМ ОРГАНИЗАЦИЈАМА (2257 + 2258)	22.635	26.084
2257	462100	Текуће дотације међународним организацијама	22.635	26.084
2283	480000	ОСТАЛИ РАСХОДИ (2284 + 2287 + 2291 + 2293 + 2296 + 2298)	292	86
2287	482000	ПОРЕЗИ, ОБАВЕЗНЕ ТАКСЕ, КАЗНЕ, ПЕНАЛИ И КАМАТЕ (од 2288 до 2290)	292	86
2288	482100	Остали порези	139	20
2289	482200	Обавезне таксе	153	66
2300	500000	ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ (2301 + 2323 + 2332 + 2335 + 2343)	4.460	738
2301	510000	ОСНОВНА СРЕДСТВА (2302 + 2307 + 2317 + 2319 + 2321)	4.460	738
2307	512000	МАШИНЕ И ОПРЕМА (од 2308 до 2316)	2.722	143
2309	512200	Административна опрема	2.722	143
2321	515000	НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (2322)	1.738	595
2322	515100	Нематеријална имовина	1.737	595
2346		Вишак прихода и примања - буџетски суфицит (2001 - 2131)		177
2347		Мањак прихода и примања - буџетски дефицит (2131 - 2001)	2.149	
2357	321121	ВИШАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – СУФИЦИТ (2346 + 2348 - 2347 - 2354) > 0		177
2358	321122	МАЊАК ПРИХОДА И ПРИМАЊА – ДЕФИЦИТ (2347 + 2354 - 2346 - 2348) > 0	2.149	

**Табела 6.4 – Утрошени сопствени приходи по наменама
у периоду од 1. јануара до 31.децембра 2023. године**

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2023. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2023. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411100	Плате додаци и накнаде запослених	2.194.000	840.676	38,32	1.353.324
412100	Социјални доприноси на терет послодавца	115.000	46.087	40,08	68.913
413142	Поклони за децу запослених	150.000	140.000	93,34	10.000
414100	Испл. накн. за време одс. с пос. на тер. фонда	400.000	-82.178		482.178
414300	Отремнине и помоћи	300.000	97.710	32,57	202.290
414400	Помоћ у медицинском лечењу	410.000	155.699	37,98	254.301
415100	Накнаде трошкова за запослене	1.704.000	1.532.869	89,96	171.131
416100	Награде	600.000	593.533	98,92	6.467
421100	Трошк. платн. пром. и банкарских услуга	200.000	113.688	56,84	86.312
421200	Енергетске услуге	6.400.000	3.846.261	60,10	2.553.739
421300	Комуналне услуге	9.380.000	8.130.030	86,67	1.249.970
421400	Услуге комуникација	1.730.000	1.371.268	79,26	358.732
421500	Трошкови осигурања	405.000	259.341	64,03	145.659
421600	Закуп имовине и опреме	0	0	0	0
422100	Трошкови службених путовања у земљи	420.000	195.248	46,49	224.752
422200	Трошкови служб. путовања у иностранство	2.400.000	805.934	33,58	1.594.066
422300	Трошкови путовања у оквиру редовног рада	180.000	178.819	99,34	1.181
423100	Административне услуге	0	0	0	0
423200	Компјутерске услуге	3.300.000	2.911.470	88,23	388.530
423300	Услуге образов. и усавршавања запослених	680.000	464.101	68,25	215.899
423400	Услуге информисања	1.280.000	1.247.607	97,47	32.393
423500	Стручне услуге	500.000	499.496	99,90	504
423700	Репрезентација и поклони	3.900.000	3.718.965	95,36	181.035
423900	Остале опште услуге	7.896.000	7.660.769	97,02	235.231
424900	Специјализоване услуге	30.000	0	0,00	30.000
425100	Текуће попр. и одржавање зграда и објеката	1.123.000	676.142	60,21	446.858
425200	Текуће попр.и одржавање опреме	1.360.000	1.232.246	90,61	127.754
426100	Административни материјал	2.440.000	2.426.613	99,45	13.387
426300	Матер. за образовање и усаврш. запослених	275.000	146.582	53,30	128.418
426400	Издаци за гориво	250.000	249.624	99,85	376,06
426800	Матер. за одрж. хигијене и угоститељство	583.000	578.783	99,28	4.217
462100	Дотације међународним организацијама	1.000	0	0,00	1.000
482000	Порези, обавезне таксе и казне	300.000	85.821	28,61	214.179
512200	Машине и опрема	2.500.000	142.788	5,71	2.357.212
515100	Нематеријална имовина	1.500.000	594.657	39,64	905.343
УКУПНО:		54.906.000	40.942.827	74,57	13.963.173

Табела 6.5 – Чланарине у међународним и европским организацијама за стандардизацију

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2023. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	(ISO)	½ 1. априла	20.03.2023.	11.687,50 CHF.	1.390.811
1.	(ISO)	½ 01. октобра	30.10.2023.	7.900 CHF	973.441
1.	(ISO)	½ 01. октобра	15.11.2023.	3.787,50 CHF	460.437.
2.	(IEC)	30. јун	26.06.2023.	34.500 CHF	4.153.047
2.	(IEC)		28.09.2023.	22.000 CHF	2.673.134
3.	(CEN)	31. март	20.03./15.06./09.09	95.732 EUR	11.264.507
4.	(CENELEC)	28. фебруар	22.02.	40.059 EUR	4.713.887
5.	ISOlutions		20.03.2023.	1.000 EUR	119.000
6.	IECEE/CB		04.10.2023.	3.056 CHF	372.235
	УКУПНО:	–	–	82.931 CHF и 136.791 EUR	26.120.499

Табела 6.6 – Утрошени приходи из буџета по наменама у 2023. години

Економ. класиф.	Назив економске класификације	Планирани трошкови за 2023. год. (у дин.)	Утрошено до 31.12.2023. год. (у дин.)	Извршење плана (4/3) × 100 (у %)	Разлика планираног и утрошеног (3-4)
1	2	3	4	5	6
411000	Плате додаци и накнаде запослених	84.340.000	84.339.004	99,00	996
412000	Социјални доприноси на терет послодавца	13.166.000	12.819.325	97,00	346.675
423500	Накнаде за рад чланова управног и надзорног одбора	4.470.000	4.392.932	98,00	77.068
462000	Текуће дотације за међународне чланарине	26.100.000	26.083.888	99,00	16.112
УКУПНО:		128.076.000	127.635.149	92,30	440.851

До 31. децембра 2023. године у целости су исплаћене све обавезе по основу чланарина у европским и међународним организацијама за стандардизацију, у укупном износу од 26.120.499,00 динара.

У Институту је у 2022. години спроведена детаљна и свеобухватна контрола извршена од стране Државне ревизорске институције, након чега је Институт готово све препоруке успео да спроведе током 2023. године. Поред тога, у августу 2023. године достављен је детаљан извештај са пратећом документацијом о спровођењу једне преостале препоруке приоритета 2, чиме је поступак ревизије у Институту окончан.

Најзначајни догађај за Институт, било је Генерално заседање CEN-а и CENELEC-а, европских организација за стандардизацију. Годишње окупљање делегација чланица CEN-а и CENELEC-а представља јединствену могућност за заједнички рад на развоју европске стандардизације. Организација овог скупа представља озбиљан подухват, а укупни трошкови износили су приближно 12.000.000 динара. О овом догађају Институт је поднео детаљан извештај Управном, Надзорном одбору и Скупштини Института. Реализација овог пројекта је у одређеној мери је успорила друге активности Института и одложила набавку опреме, али је с друге стране позитивно утицала на положај Института, промоцију стандардизације у земљи и иностранству као и размену информација између заинтересованих страна. Спроведен је

поступак јавне набавке у складу са законом, а трошкове је готово у целости Институт измирио са рачуна сопствених прихода, а свега око 2.000.000 динара из средстава спонзора.

Европске организације за стандардизацију су чланарине за 2023. годину повећале за око 25% у односу на претходну о чему је Институт благовремено обавестио Министарство привреде и финансија у Предлогу финансијског плана Института за стандардизацију Србије за 2023. годину са пројекцијама за 2024 и 2025. годину, број: 2044/2-50-01/2022 од 09.08.2022. године, у коме су детаљно образложене настале потребе. Међутим, како Законом о буџету предложени износи нису предвиђени, Институт је у сарадњи са Сектором за квалитет и безбедност производа користио средства планирана за рад овог Сектора у висини од 4.000.000 динара и у координацији са Министарством финансија у складу са законом након доношења Закона о изменама Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину, дана 18.09.2023. године, донео Програм о изменама и допунама програма рада ИСС за 2023. годину, број 1393/15-51-02/2023. Међутим, наведена средства нису предвиђена ни за 2024. годину, иако су чланарине у овим организацијама наставиле да расту, за 2024. годину за око 5% у односу на претходну.

Имајући у виду све претходно изнето, поред ограничених средстава за финансирање расхода и издатака, и поред отежаних услова пословања Институт је у 2023. години успео да у највећој мери изврши готово све планиране активности.

У 2023. години средства Института за стандардизацију Србије трошена су за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2023. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2023. годину.

7 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ

У Институту је у 2022. години спроведена детаљна и свеобухватна контрола извршена од стране Државне ревизорске институције, након чега је Институт готово све препоруке успео да спроведе током 2022. године. Поред тога, у августу 2023. године достављен је детаљан извештај са пратећом документацијом о спровођењу једне преостале препоруке приоритета 2, чиме је поступак ревизије у Институту окончан.

Најзначајни догађај за Институт, али и сва остала национална тела за стандардизацију у Европи у другом кварталу 2023. године било је Генерално заседање CEN-а и CENELEC-а, европских организација за стандардизацију. Годишње окупљање делегација чланица CEN-а и CENELEC-а представља јединствену могућност за заједнички рад на развоју европске стандардизације. Организација је ове године била поверена Институту за стандардизацију Србије, који је врло озбиљно приступио том задатку, пажљиво планирајући сваки детаљ и ништа не препуштајући случају. Вишемесечни труд није био узалудан, јер је у току четири дана дешавања, од 19. до 22. јуна, скуп од 230 делегата из 34 европске земље протекао врло успешно, а очекивања учесника била су у потпуности испуњена. Организација овог скупа представљала је озбиљан подухват, а укупни трошкови износили су приближно 12.000.000 динара. О овом догађају Институт је поднео детаљан извештај Управном, Надзорном одбору и Скупштини Института. Реализација овог пројекта је у одређеној мери је успорила друге активности Института и одложила набавку опреме али је с друге стране позитивно утицала на положај Института, промоцију стандардизације у земљи и иностранству као и размену информација између заинтересованих страна. Спроведен је поступак јавне набавке у складу са законом, а трошкове је готово у целости Институт измирио са рачуна сопствених прихода, а свега око 2.000.000 динара из средстава спонзора.

Европске организације за стандардизацију су чланарине за 2023. годину повећале за око 25% у односу на претходну о чему је Институт благовремено обавестио Министарство привреде и финансија у Предлогу финансијског плана Института за стандардизацију Србије

за 2023. годину са пројекцијама за 2024 и 2025. годину, број: 2044/2-50-01/2022 од 09.08.2022. године, у коме су детаљно образложене настале потребе. Међутим, како Законом о буџету предложени износи нису предвиђени, Институт је у сарадњи са Сектором за квалитет и безбедност производа користио средства планирана за рад овог Сектора у висини од 4.000.000 динара и у координацији са Министарством финансија у складу са законом након доношења Закона о изменама Закона о буџету Републике Србије за 2023. годину, дана 18.09.2023. године, донео Програм о изменама и допунама програма рада ИСС за 2023. годину, број 1393/15-51-02/2023. Међутим, наведена средства нису предвиђена ни за 2024. годину иако су чланарине у овим организацијама наставиле да расту, за 2024. годину за око 5% у односу на претходну.

Имајући у виду све претходно изнето, поред ограничених средстава за финансирање расхода и издатака, и поред отежаних услова пословања Институт је у 2023. години успео да у највећој мери изврши готово све планиране активности.

8 ЗАКЉУЧАК

На основу претходно изнетог може се закључити да је Институт успешно наставио пословање у 2023. години упркос отежаним условима рада изазваним општим економским условима и реализовао све своје планиране активности.

Када је реч о основној делатности Института, односно раду на доношењу и објављивању српских стандарда, Институт је у национални систем стандардизације преузео 99 % европских стандарда и успешно учествује у раду европских тела за стандардизацију, што је доказао и током провере испуњености критеријума за чланство у овим телима која је реализована у току 2023. године. Такође, све остале делатности Института (едукација, стручна помоћ, услужно превозиће, сертификација) наставиле су да се даље унапређују и развијају у току 2023. године.

Институт је остварио текуће приходе и примања од продаје нефинансијске имовине у износу од 169.670 хиљада динара и текуће расходе и издатке за нефинансијску имовину у износу од 169.493 хиљада динара. Разлика између текућих прихода и примања и текућих расхода и издатака износи 177 хиљада динара.

У складу са Правилником о начину и поступку преноса неутрошених буџетских средстава Републике Србије на рачун извршења буџета Републике Србије („Службени гласник РС”, број 120/12 – у даљем тексту: Правилник). и Упутства за повраћај неутрошених буџетских средстава које је издала Управа за трезор, директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике Србије дужни су да средства која су им у складу са законом којим се уређује буџет Републике Србије пренета, а нису утрошена за финансирање расхода и издатака у 2023. години. Институт је извршио повраћај 440.851.63 динар на рачун извршења буџета Републике Србије преко Система за припрему, извршење, рачуноводство и извештавање – СПИРИ.

У 2023. години средства Института за стандардизацију Србије трошена су за намене и у износима утврђеним финансијским планом Института за 2023. годину, који је саставни део Програма рада Института за 2023. годину.

Председник Управног одбора
Душан Рафаиловић

